

KLIENTERNE, VOLDEN OG EFFEKTEN AF BEHANDLINGEN

AUGUST 2020

**DIALOG
MOD VOLD
ASKOVFONDEN**

KLIENTERNE, VOLDEN OG EFFEKTEN AF BEHANDLINGEN

ISBN: 978-87-992315-5-3

Forfattere:

Mette Sophie Holm Volsing

Björg Line Rasmussen

Layout: Björg Line Rasmussen

Foto: Canva

© 2020 Dialog mod Vold, AskovFonden

DIALOG MOD VOLD, ASKOVFONDEN

STRUENSEEGADE 9, 4 SAL

2200 KØBENHAVN N

TLF. 35301717

WWW.DIALOGMODVOLD.DK

WWW.ASKOVFONDEN.DK

Dialog mod Vold, AskovFondens publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

Forord

I Danmark er der i dag mange vigtige aktører, der yder en stor indsats for at bekæmpe vold i nære relationer. Feltet sidder på skuldrene af en årelang kamp ført af kvindebevægelsen og kvindekrisecentrene, der fortsat er med til at vise, at vold mod kvinder er et udbredt samfundsproblem.

I Dialog mod Vold har vi i snart 20 år været optaget af, hvordan vi kan bekæmpe vold mod kvinder og vold i familien. Vi var det første tilbud i Danmark, der arbejdede med at nedbringe antallet af voldshændelser ved at stoppe volden, der hvor den starter – hos udøveren. I dag tilbyder vi specialiseret psykologbehandling til både kvindelige og mandlige udøvere af vold i nære relationer og deres familie.

Vi har siden etableringen i 2001 lagt vægt på systematisk at indsamle viden om de voldsudøvere, vi har i behandling. Samtidig undersøger vi løbende, om behandlingen har den ønskede effekt, og at volden stopper, så familierne får en tilværelse uden vold.

Denne rapport giver en karakteristik af voldsudøvere og voldsudsatte partnere, der har været i behandling i Dialog mod Vold. Derudover indgår resultaterne fra en opfølgende undersøgelse efter endt behandling.

Rapporten er henvendt til fagpersoner og beslutningstagere, der er interesserede i at vide mere om, hvem der søger behandling for udøvelse af vold, hvad der kan forklare den voldelige adfærd og hvilken effekt man kan skabe ved at tilbyde behandling.

Vi håber, at rapporten kan bidrage med ny viden til voldsområdet og kan danne grundlag for en videreudvikling og målretning af de mange indsatser, der i hele landet arbejder for at stoppe vold i nære relationer. Hvis feltet står sammen, kan vi stoppe volden og afhjælpe de langvarige skadevirkninger af vold for både børn og voksne i Danmark.

Susanne Magnusson

Direktør, Dialog mod Vold

Indhold

Introduktion til rapporten	4
Sammendrag.....	7
KAPITEL 1) Udøvere i behandling	11
KAPITEL 2) Udøvernes barndom.....	18
KAPITEL 3) Vold i voksenlivet.....	27
KAPITEL 4) Udsatte partnere i behandling	34
KAPITEL 5) Resultatet af behandlingen	43
KAPITEL 6) Opfølgende undersøgelse	46
Perspektivering og afrunding	47

Introduktion til rapporten

Denne rapport giver en karakteristik af voldsudøvere og voldsudsatte partnere, der har været i behandling hos Dialog mod Vold. Rapporten præsenterer ligeledes resultaterne af behandlingen, det vil sige i hvilket omfang udøverne stopper med at udøve vold i nære relationer efter afsluttet behandling. I følgende afsnit præsenteres rapportens datagrundlag, definitionen af vold i nære relationer, begrebsafklaring samt en beskrivelse af Dialog mod Volds behandlingstilbud.

Rapportens datagrundlag

Når en udøver af vold i nære relationer starter i behandling hos Dialog mod Vold, udfylder han/hun – alene eller sammen med sin behandler – et spørgeskema om sociodemografiske forhold og voldshistorik. Det samme gælder for udsatte partnere, der deltager i behandlingsforløb. Formålet er at indhente viden om klienternes baggrund og den vold, der har gjort det nødvendigt at sætte ind med behandling.

Denne rapport er baseret på svar fra 280 udøvere og 48 udsatte partnere, der startede i behandling i perioden 2016-2018. Undersøgelsen af effekten af behandlingen er baseret på svar fra 102 udøvere og 42 udsatte partnere. De har gennemført et behandlingsforløb i perioden 2016-2019 og har ved behandlingens afslutning udfyldt et spørgeskema. Rapporten baserer sig ligeledes på svar fra 117 udøvere og 39 partnere, der i perioden maj 2018-februar 2020 har svaret på et opfølgende spørgeskema et år efter deres behandlingsforløbsafslutning.

Det er første gang, at Dialog mod Vold har indhentet og analyseret besvarelser fra udsatte partnere, der har modtaget behandling. Vi har tidligere publiceret resultater fra undersøgelser af voldsudøvere i behandling. Senest med rapporten *Karakteristik af udøvere i behandling*¹, som blev udgivet i 2018.

Rapporten rummer en del tabeller med procentfordeling. Læseren bør bemærke, at ikke alle tabeller viser op til 100 procent.

Definition af vold i nære relationer

Dialog mod Vold arbejder ud fra Socialstyrelsens definition på vold i nære relationer: "Vold er en handling eller trussel, der – uanset formålet – kan krænke en anden persons integritet. Eller som skræmmer, smerter eller skader personen – uanset om personen er et barn eller en voksen. Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan være en bevidst handling eller en

¹ Volsing et al. (2018). *Karakteristik af udøvere i behandling*. Dialog mod Vold, AskovFonden.

handling, der sker i affekt. Handlingen overskrider samfundets love og normer." Vi tager ligeledes udgangspunkt i Socialstyrelsens definition på vold mod børn: "Uanset typen af vold, der begås mod et barn, så er der tale om en adfærd fra forældrene eller andre omsorgsgivere, som er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet. Enhver form for vold bringer barnets udvikling og sundhed i fare."

I denne rapport undersøges omfanget af udøvet og oplevet fysisk, psykisk og seksuel vold samt stalking blandt de udøvere af vold i nære relationer og voldsudsatte partnere, vi har haft i behandling. Vold i nære relationer kan også komme til udtryk som materiel, digital og økonomisk vold, men disse voldsformer undersøges ikke i denne rapport.

I Danmark har vi ikke en særlig lov om vold i nære relationer, men i straffeloven kriminaliseres fysisk vold uanset relationen, og der er bestemmelser om henholdsvis forbrydelser i familieforhold og seksualforbrydelser. I 2012 trådte loven om tilhold, opholdsforbud og bortvisning i kraft. Med den lov blev der indført et sammenhængende regelsæt, der samler reglerne om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, hvori stalking defineres. Psykisk vold blev kriminaliseret i 2019 og defineret som gentagne handlinger der nedgør, ydmyger, krænker, manipulerer, truer eller isolerer.

Begrebsafklaring

Hos Dialog mod Vold behandler vi personer, der har udøvet vold i nære relationer, voldsudsatte partnere og børn. Når vi benytter betegnelsen *klienter*, omfatter det alle tre klienttyper, medmindre det er specifikt præciseret, hvilken klientgruppe der er tale om. Vi bruger betegnelsen *udøver* om de klienter, der har været i behandling for udøvelse af vold i nære relationer. Mange af dem stopper med at udøve vold i løbet af behandlingen og kan således ikke længere betegnes som udøvere. Med henblik på et kortfattet sprogbrug har vi valgt at benytte begrebet *udøver*, også når vi omtaler dem, der har gennemført behandlingen og ikke længere udøver vold i nære relationer. På samme måde har vi valgt at benytte begrebet *udsat partner* om dem, der har deltaget i et behandlingsforløb som partner til en person, der har været i behandling for udøvelse af vold i nære relationer.

Behandlingstilbuddet Dialog mod Vold

Dialog mod Vold har siden 2001 tilbudt psykologbehandling til udøvere af vold i nære relationer samt deres voldsudsatte partnere og børn. Ved at sætte ind over for den voldelige adfærd ønsker vi at nedbringe antallet af voldsudsatte, bryde negativ social arv og hjælpe børn til at blive trygge i deres eget hjem.

Et behandlingsforløb hos Dialog mod Vold varer op til et år og består af en skræddersyet kombination af individuelle sessioner, gruppeforløb, forældre-, par- og familiesamtaler. Behandlingen udføres af psykologer, der er specialiseret i at behandle vold i nære relationer.

Dialog mod Vold har afdelinger i København, Aarhus og Odense. Vi har en finanslovsbevilling, der gør det muligt at tilbyde gratis behandling til voldsudøvere og deres partnere og børn, når de selv henvender sig. Derudover har vi samarbejdsaftaler med Kriminalforsorgen og Københavns Kommune.

Vores behandling bygger på evidensbaserede metoder og nyeste viden på området vold i nære relationer, så vi kan tilbyde den størst mulige effekt for vores målgruppe. Vi måler på effekten af vores behandlingsforløb gennem evaluerings- og dokumentationssystemet Assessment Intervention Model (AIM) ved behandlingens start, afslutning og en senere opfølgning.

Sammendrag

Rapporten tegner en karakteristik af de udøvere, der kommer i behandling for udøvelse af vold i nære relationer, og de udsatte partnere, der deltager i behandlingsforløbet. Der er fokus på risikofaktorer, volden klienterne har udøvet og er blevet udsat for, samt effekten af behandlingsforløbet hos Dialog mod Vold. Rapporten er opdelt i seks kapitler, som vi i her præsenterer i sammendrag.

Udøvere i behandling

Blandt de 280 udøvere, der indgår i undersøgelsen, har 38 pct. henvendt sig frivilligt. 52 pct. er blevet henvist af Kriminalforsorgen og 10 pct. er blevet henvist af Københavns Kommune.

Det er primært mænd i alderen 25-49 år, der kommer i behandling for udøvelse af vold i nære relationer, 7 pct. er kvinder. Der er klienter i alderen 18 til 70 år. 88 pct. af udøverne er født i Danmark. De repræsenterer hele spektret af uddannelsesniveauer fra ufaglært til lang videregående uddannelse, men gennemsnitligt er de lavere uddannet og har en lavere beskæftigelsesgrad end almenbefolkningen. 98 pct. er heteroseksuelle og 62 pct. har en partner. De har i gennemsnit 1,8 børn. Samlet har de 280 udøvere, der indgår i undersøgelsen, 512 børn, hvor langt de fleste har fået en positiv effekt af behandlingen i form af reduceret eller elimineret vold i hjemmet. En tredjedel af dem, der har børn, bor sammen med deres børn i en kernefamilie. For dem der har børn i deleordning eller er uden samvær, gælder det, at børnene i overvejende grad er mest hos moren. 4 pct. har børn, der bor hos en plejefamilie eller på døgninstitution.

34 pct. af udøverne har en psykiatrisk diagnose hvoraf ADHD, depression og angst er mest udbredt. 17 pct. har været indlagt på en psykiatrisk afdeling og 26 pct. har et kritisk forbrug af alkohol og rusmidler².

Udøvernes barndom

Rapporten indeholder et særskilt afsnit om udøvernes barndom. 71 pct. er vokset op i hjem med vold, hvor 63 pct. selv er blevet udsat for volden. 56 pct. blev udsat for fysisk vold, 43 pct. for psykisk vold og 7 pct. for seksuel vold. Halvdelen af dem, der er vokset op i hjem med vold, er blevet udsat for den fysiske og psykiske vold af deres far, stedfar eller plejefar og en tredjedel af dem af deres mor, stedmor eller plejemor. I de resterende tilfælde blev den fysiske og psykiske vold udøvet af søskende eller andre familiemedlemmer. Den seksuelle vold blev i en tredjedel af tilfældene udøvet af faren, stedfar eller plejefar, i 14 pct. af tilfældene af en stedmor eller plejemor, mens ingen blev udsat af deres mor for seksuel vold. I halvdelen af tilfældene var

² Dvs. udøvere drikker mere alkohol end Sundhedsstyrelsens anbefalinger eller har selv svaret, at forbruget af alkohol bør nedsættes, at de har et forbrug af hash flere gange om ugen, at de bruger medicin som rusmiddel eller har et forbrug af euforiserende stoffer.

det søskende, andre familiemedlemmer eller naboer, der udsatte udøveren for seksuel vold i barndommen. Når udøverne overværede fysisk vold i barndomshjemmet, blev det primært udøvet af faren mod moren eller søskende. En tredjedel af dem har overværet moren udøve fysisk vold. Det omvendte billede tegner sig for den psykiske vold, hvor to tredjedel har oplevet moren og udøve volden. 1 pct. af udøverne har overværet seksuel vold i barndomshjemmet udøvet af faren eller stedfaren mod søskende. Ingen af dem har oplevet stalking i barndommen.

41 pct. af udøverne er vokset op i hjem med misbrug, og 32 pct. med familiemedlemmer, der begik kriminalitet. 70 pct. skiftede skole i løbet af 0.-10. klasse, og de har i gennemsnit haft 2,6 skoleskift. 48 pct. blev udsat for mobning i skolen og en tredjedel af dem i et sådant omfang, at det ofte eller altid var ubehageligt at gå i skole. 47 pct. har selv mobbet andre. To tredjedel har udøvet vold inden de blev 18 år, hvor den primære årsag har været konflikter eller afmagt.

De fleste af de udøvere, der kommer i behandling i Dialog mod Vold, har på flere måder været udsat i barndommen. Der er forskel på graden af udsathed mellem de udøvere, der selv har henvendt sig til Dialog mod Vold, de som er henviste fra Kriminalforsorgen, og de som er henvist fra en kommune, men alle tre klientgrupper ligger højt i forhold til oplevet vold i barndomshjemmet. Vi mangler viden om i hvilket omfang faktorer som misbrug og kriminalitet i barndomshjemmet og mobning i skolen er forbundet med risiko for udøvelse vold i voksenlivet.

16 pct. af udøverne er ikke vokset op i hjem med vold, misbrug eller kriminalitet, de er ikke blevet mobbet i skolen, har ikke en psykisk lidelse eller et kritisk forbrug af alkohol eller rusmidler. Dette peger i retningen af, at vold i nære relationer også bliver udøvet af personer, der ikke er belastet af social arv, og at vold er en kompleks problematik, der rummer mange forskellige årsagssammenhænge.

Vold i voksenlivet

74 pct af udøverne er blevet udsat for vold i voksenlivet fra partner/ekspartner, kammerater, familiemedlemmer og andre. 74 pct. af de kvindelige udøvere er blevet udsat for vold fra en partner, det samme gælder for 43 pct. af de mandlige udøvere. Klienterne fra Kriminalforsorgen er i højere grad blevet udsat for vold fra kammerater og andre.

91 pct. af udøverne oplyser, at de har udøvet vold i nære relationer. At det ikke er 100 pct. skyldes, at ikke alle erkender volden ved behandlingens start, hvor disse besvarelser finder sted. 83 pct. har udøvet vold mod partner. 74 pct. har udøvet fysisk vold, 54 pct. psykisk vold, 5 pct. stalking og 3 pct. seksuel vold. 17 pct. har udøvet fysisk eller psykisk vold mod børn. Ingen har udøvet seksuel vold mod børn. 85 pct. har udøvet vold

mod andre, primært fremmede, personer i omgangskredsen eller andre familiemedlemmer. Den fysiske og seksuelle vold er i langt højere grad end den psykiske vold udøvet som enkeltstående tilfælde. Den psykiske vold er i højere grad udøvet som et tilbagevendende fænomen. De primære årsager til volden er eskalerende konflikter og afmagt.

Udøverne har i stort omfang oplevet, at myndigheder er blevet involveret. 63 pct. har oplevet, at politiet blev indblandet, 38 pct. har oplevet behov for skadestuebesøg og 16 pct. har oplevet, at et krisecenter blev involveret.

Udsatte partnere i behandling

Omkring halvdelen af de udøvere, der selv har henvendt sig til Dialog mod Vold, havde en voldsudsat partner eller ekspartner, der deltog i behandlingsforløbet. Blandt de kommunalt henviste familier er det oftest begge parter, der deltager i forløbet. Blandt udøvere henvist fra Kriminalforsorgen er det kun en mindre del, der har en udsat partner med i behandlingsforløbet. I undersøgelsen indgår svar fra 48 udsatte partnere, hvor 96 pct. er kvinder og 4 pct. mænd. De udsatte partnere har i lidt højere grad end udøverne en udenlandsk baggrund, de har et lidt højere uddannelsesniveau end udøverne, men en beskæftigelsesgrad på 60 pct. svarende til udøvernes. 62 pct. er vokset op i et hjem med vold, hvilket tyder på, at der for partnerne, ligesom for udøverne, er tale om negativ social arv. 85 pct. oplyser, at de er blevet udsat for vold fra deres partner. Tallet er ikke 100 pct., da udøveren kan have været i behandling for udøvelse af vold mod børn. 43 pct. er blevet udsat for fysisk og 44 pct. for psykisk partnervold. 6 pct. er blevet udsat for seksuel vold og 7 pct. for stalking. 93 pct. af dem, der er blevet udsat for fysisk partnervold, har oplevet, at volden har medført skade, og 23 pct. har oplevet, at det var behandlingskrævende. En tredjedel har været udsat for volden i 7 år eller længere tid og 37 pct. har oplevet, at udøveren har været påvirket under udøvelse af volden. Partnerne svarer i overensstemmelse med udøverne, at det primært er politi og skadestue, der har været involveret. 22 pct. af partnerne har haft et krisecenter involveret. 40 pct. af partnerne har udøvet vold i voksenlivet primært mod deres partner. De anførte årsager til volden er, ligesom for udøverne, primært konflikt og afmagt, men 8 pct. angiver at have udøvet vold i selvforsvar.

Resultatet af behandlingen

To tredjedele af de klienter, der er i behandling for udøvelse af vold, gennemfører et fuldt behandlingsforløb. 102 udøvere og 42 udsatte partnere, der gennemførte et behandlingsforløb i perioden 2016 – 2019 har besvaret et afsluttende spørgeskema. Blandt dem har alle deltaget i individuelle sessioner, enkelte har deltaget i gruppeforløb og enkelte har deltaget sammen med deres partner/ekspartner i par- eller

familiesamtaler. 84 pct. af udøverne angiver, at de ikke har udøvet vold i nære relationer, efter de var startet i behandling. To tredjedel af de udsatte partnere angiver, at de ikke har været udsat for vold under behandlingsforløbet. Blandt de udøvere, der havde en partner ved behandlingens start, var 63 pct. fortsat sammen ved behandlingens afslutning.

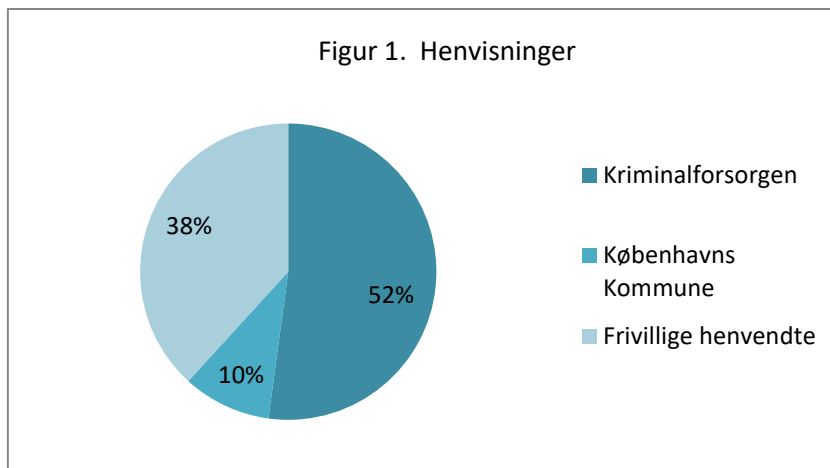
Opfølgende undersøgelse

Klienter, der har været i behandling hos Dialog mod Vold, bliver kontaktet et år efter behandlingens afslutning. I den seneste opfølgende undersøgelse, som blev gennemført i perioden maj 2018 til februar 2020 var svarandelen på 54 pct. for udøvere og 64 pct. for partnere. På det grundlag indgik der svar fra 117 udøvere og 39 partnere i undersøgelsen. 82 pct. af udøverne angiver, at de ikke har udøvet vold i nære relationer efter behandlingens ophør. 74 pct. af partnerne kan bekræfte udøvernes udsagn. Dette tyder på, at behandlingen har en varig effekt i 61 pct. af tilfældene.

KAPITEL 1) Udøvere i behandling

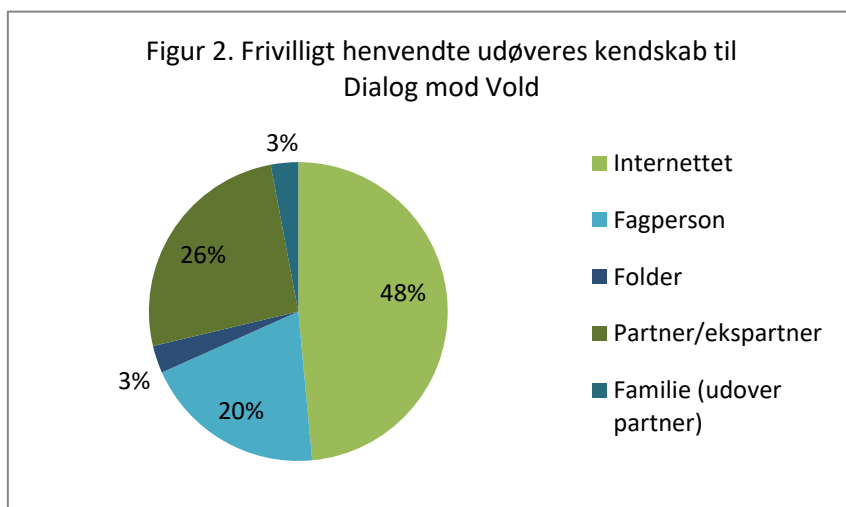
Henvisning

Blandt de 280 klienter, der har været i behandling for udøvelse af vold, har 38 pct. selv henvendt sig til Dialog mod Vold, 52 pct. er blevet henvist af Kriminalforsorgen og 10 pct. er blevet henvist af Københavns Kommune. Fordelingen fremgår af figur 1.

Behandlingen starter med en udredning, hvor psykologen vurderer, om udøveren er inden for målgruppen. Udredningen danner også grundlag for en individuelt målrettet behandlingsplan. Her bliver der blandt andet taget stilling til, om den udsatte partner og eventuelle børn skal deltage i behandlingsforløbet, og om udøveren skal tilbydes et gruppeforløb.

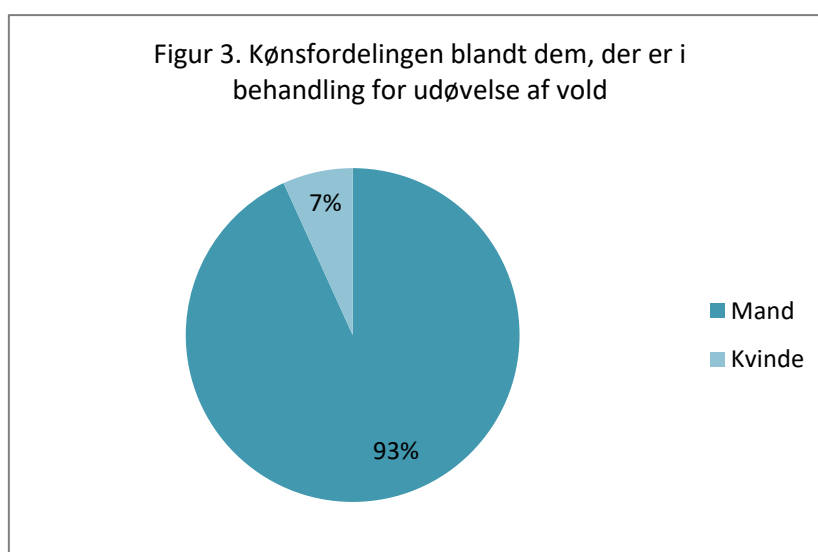
De udøvere, der har henvendt sig frivilligt, har fået kendskab til Dialog mod Vold på forskellige måder, hvilket fremgår af figur 2.

46 pct. har fundet behandlingstilbuddet via internettet, 25 pct. er blevet informeret om det af deres partner eller ekspartner og 19 pct. er blevet informeret om det af en fagperson. Kun 3 pct. har hørt om behandlingstilbuddet fra familiemedlemmer, der ikke var partneren, og ingen svarer, at de har fået kendskab til det via en ven eller kollega. Det tyder på, at vold i nære relationer fortsat er et tabubelagt område, som kun de færreste taler med venner eller kollager om. Besvarelsene indikerer, at der er behov for at skabe holdningsændringer i retningen af mere åbenhed om vold i nære relationer. Samtidig er det væsentligt, at Dialog mod Vold fortsætter arbejdet med at informere om behandlingstilbuddet på internettet og til relevante fagpersoner.

Køn

Ud af de klienter, der er i behandling for udøvelse af vold i nære relationer, er 93 pct. mænd og 7 pct. kvinder. Dette er illustreret i figur 3. Kønsfordelingen varierer en smule blandt de forskellige klientgrupper. Blandt de klienter, der henvender sig frivilligt, er 9 pct. kvinder, blandt klienter henvist fra Københavns Kommune er 19 pct. kvinder, og blandt henviste fra Kriminalforsorgen er 3 pct. kvinder.

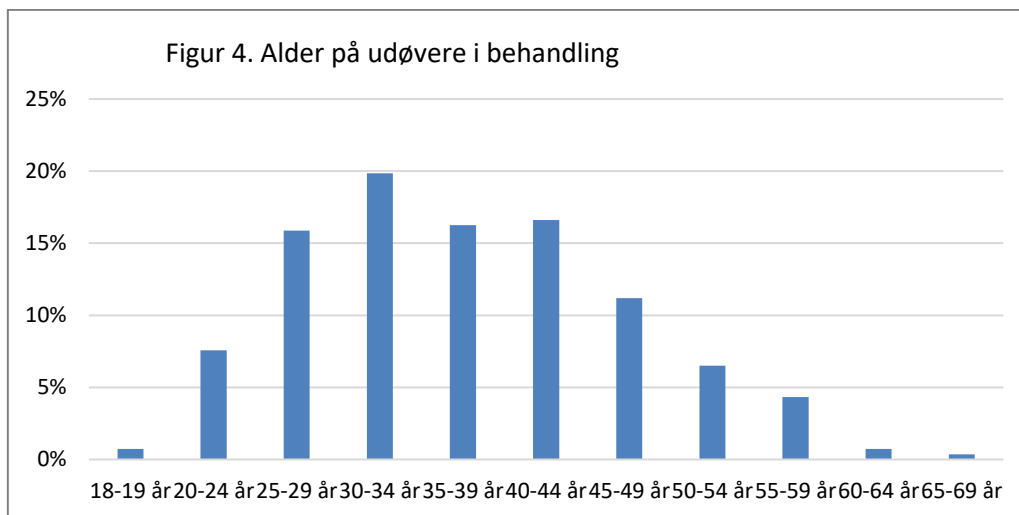

Kommune

De 280 udøvere, som denne rapport bygger på, kommer fra 71 forskellige kommuner. Det svarer til, at 72 pct. af landets 98 kommuner har borgere, der har været i behandling for udøvelse af vold i nære relationer i perioden 2016-2018. Den store spredning på kommuner skyldes blandt andet at Dialog mod Vold, som led i samarbejdet med Kriminalforsorgen, tilbyder behandling i fængsler og afdelinger af Kriminalforsorgen i Frihed (KiF). 32 pct. af udøverne kommer fra kommunerne København, Aarhus eller Odense, hvor Dialog mod Vold har afdelinger.

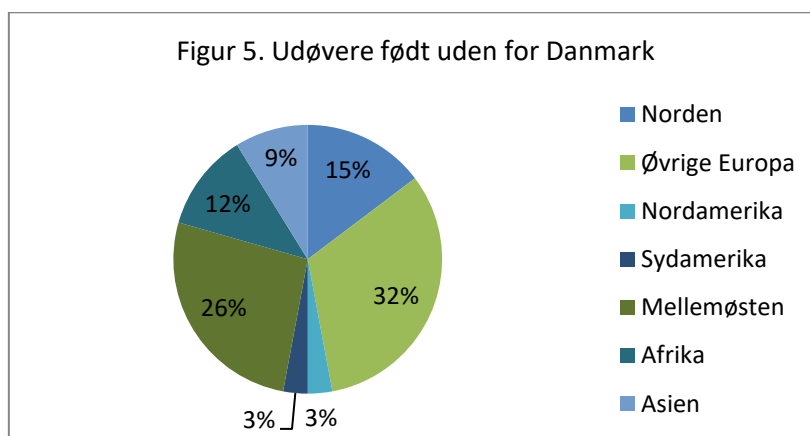
Alder

Gennemsnitsalderen for dem, der kommer i behandling for udøvelse af vold, er 37 år. Aldersfordelingen fremgår af figur 4. Størstedelen (80 pct.) er i alderen 25-49 år, hvor der ofte er børn i hjemmet. Den yngste klient var 18 år og den ældste 70 år, da de startede i behandling.

Fødeland og statsborgerskab

88 pct. af udøverne er født i Danmark. 12 pct. er født uden for Danmark, og som det fremgår af figur 5, er halvdelen af dem født i den vestlige verden (områderne Norden, øvrige Europa eller Nordamerika), mens den anden halvdel er født i øvrige dele af verden. 38 pct. af dem, der er født i udlandet, har ikke dansk statsborgerskab. Blandt de 88 pct., der er født i Danmark, er der 3 pct., der ikke har dansk statsborgerskab.

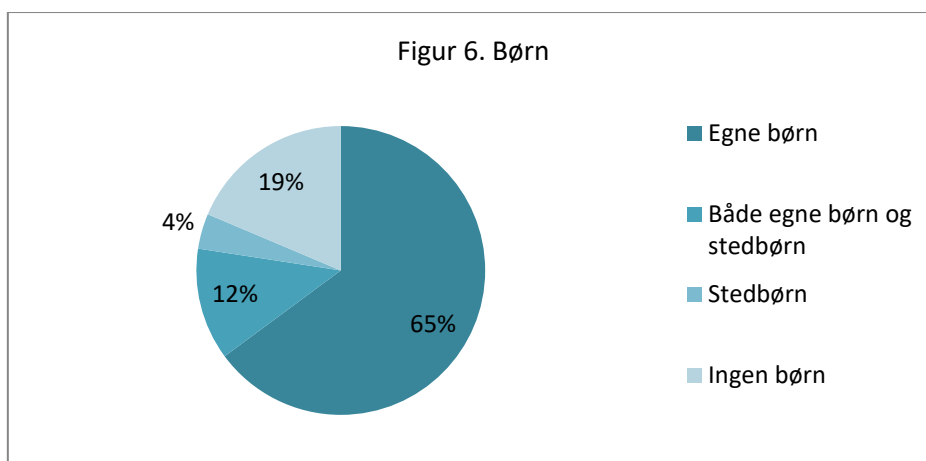

Parforhold og seksualitet

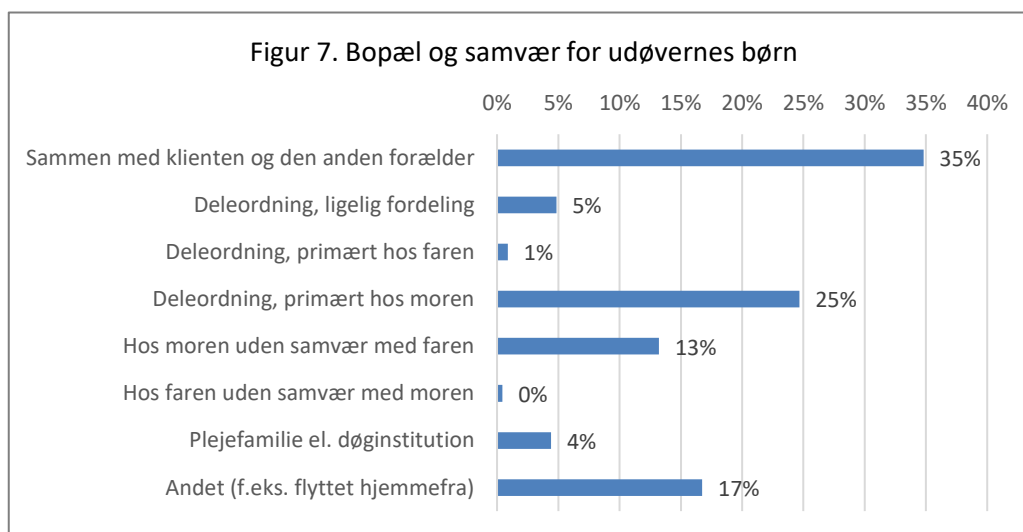
61 pct. af udøverne er i parforhold og 70 pct. af dem bor sammen deres partner. Den primære del af udøverne er heteroseksuelle. 5 ud af de 280 klienter i analyseudvalget svarer, at de er biseksuelle og 1 angiver at være homoseksuel.

Børn og samvær

81 pct. af udøverne i behandling har børn. De fleste har 1-2 børn. Gennemsnittet er 1,8 børn. Samlet har udøvere, der startede i behandling i 2016-2018, haft 512 børn som behandlingen kan have gavn af i form af reduceret eller elimineret vold i hjemmet. Som det fremgår af figur 6 har 65 pct. af udøverne kun egne børn, 12 pct. har både egne børn og stedbørn, mens 4 pct. kun har stedbørn.

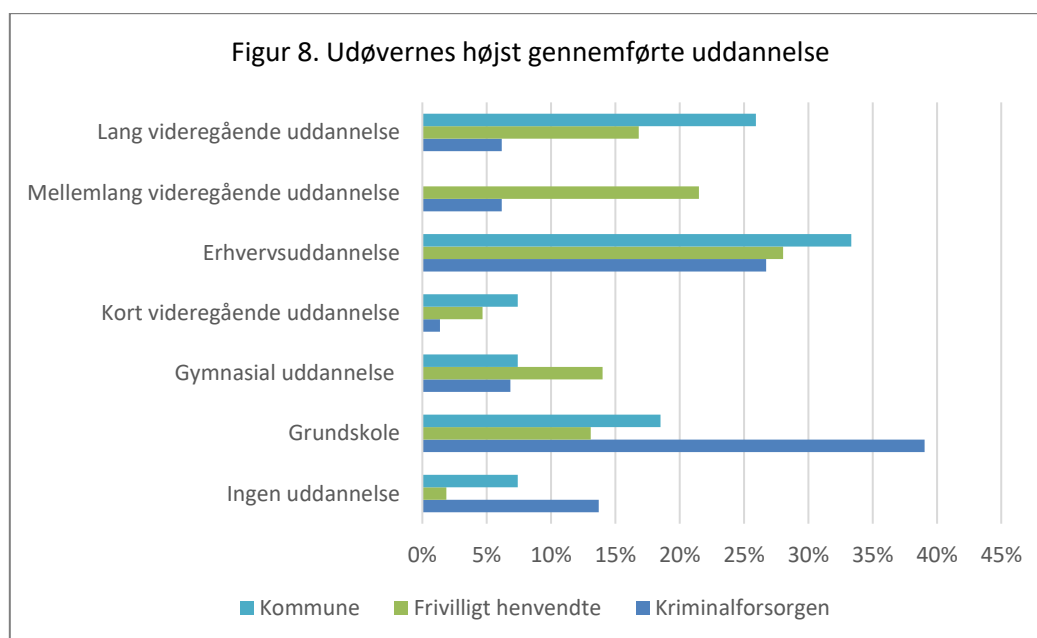
Figur 7 viser, at 35 pct. af udøvere med børn bor sammen med børnene og den anden forælder. 31 pct. har børn i deleordning, og her er børnene hyppigst hos moren.

14 pct. har børn uden samvær, og også i de tilfælde er børnene hyppigst hos moren. 4 pct. har børn, der er anbragte uden for hjemmet hos en plejefamilie eller på en døgninstitution. Kategorien *Andet* omfatter her primært børn, der er flyttet hjemmefra.

Uddannelse og beskæftigelse

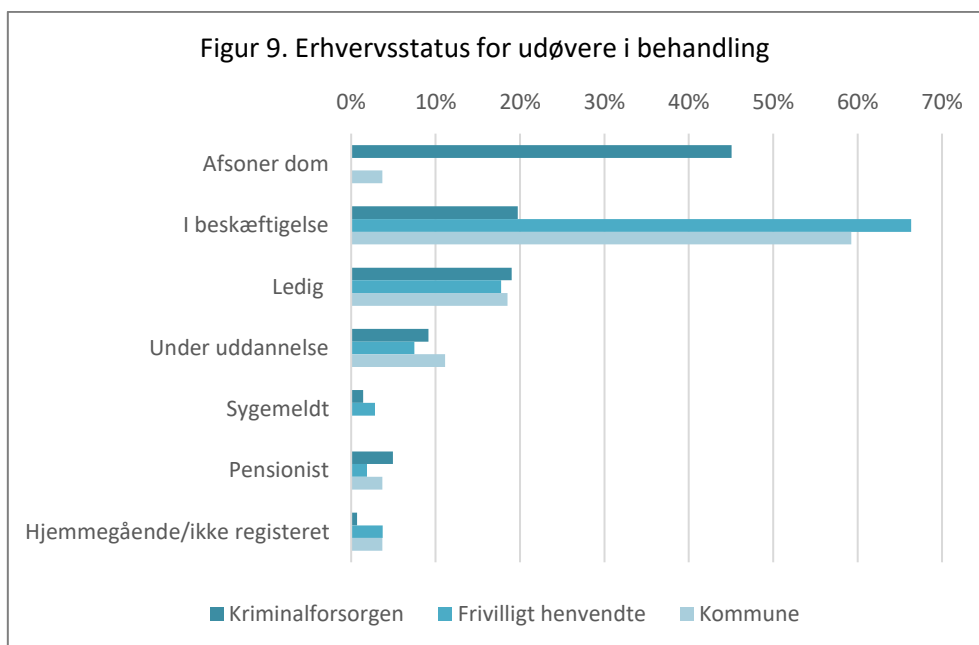
Udøvere i behandling befinder sig uddannelsesmæssigt i hele spektret fra lang videregående til ingen uddannelse. Figur 8 viser, at der er tale om store forskelle mellem de tre henvisningsgrupper. Blandt dem, der er henvist fra Kriminalforsorgen, er det 39 pct., der har grundskolen som den højst opnåede uddannelse, blandt klienter henvist fra Københavns Kommune er det 19 pct. og blandt de frivilligt henvendte er det 13 pct. Lands gennemsnittet for de 25-49-årige er 16 pct.³

Som det fremgår af figur 9, har de frivilligt henvendte udøvere den højeste beskæftigelsesandel (66 pct.). Blandt de kommunalt henviste er 59 pct. i beskæftigelse, mens det kun er 20 pct. blandt de udøvere, der er henvist fra Kriminalforsorgen. Den lave beskæftigelsesandel skyldes blandt andet, at en stor del af dem er under afsoning. Ledigheden ligger på nogenlunde samme niveau for de tre grupper, 18-19 pct., hvilket er en forholdsvis høj ledighedsgrad, da der i den periode, undersøgelsen blev gennemført, var tale om lav arbejdsløshed.⁴

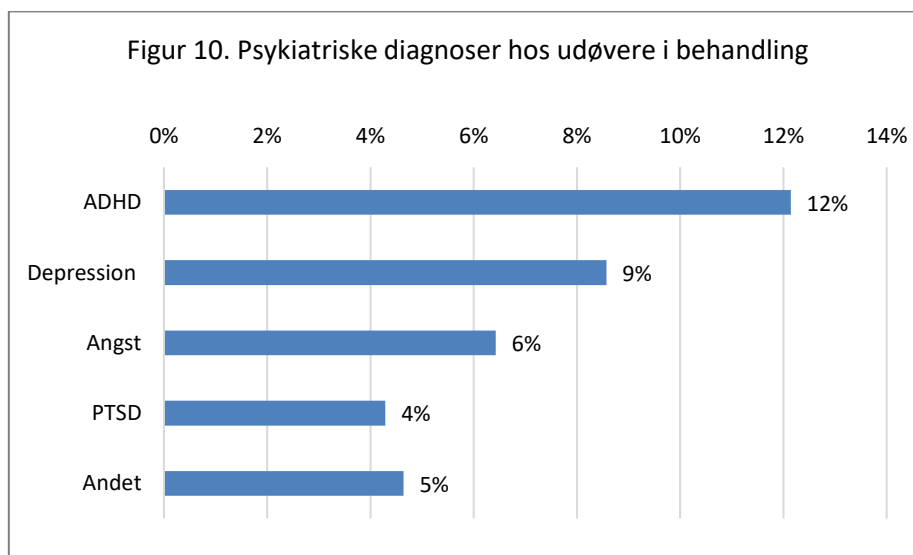
³ Statistikbanken hos Danmarks Statistik

⁴ Ifølge Danmarks Statistik lå bruttoledigheden i 2016 på 4,2 pct. Der var tale om stigende beskæftigelse i perioden frem til 2019, hvor bruttoledigheden nåede ned på 2,3 pct.

Psykisk sundhed

34 pct. af udøverne har fået stillet en psykiatrisk diagnose og 17 pct. har været indlagt på en psykiatrisk afdeling. Den hyppigst forekommende psykiske lidelse er ADHD, som 12 pct. af udøverne er diagnosticeret med, 9 pct. har en depression, 6 pct. har angst og 4 pct. har posttraumatisk stress (PTSD).⁵ Forekomsten af diagnoser fremgår af figur 10.

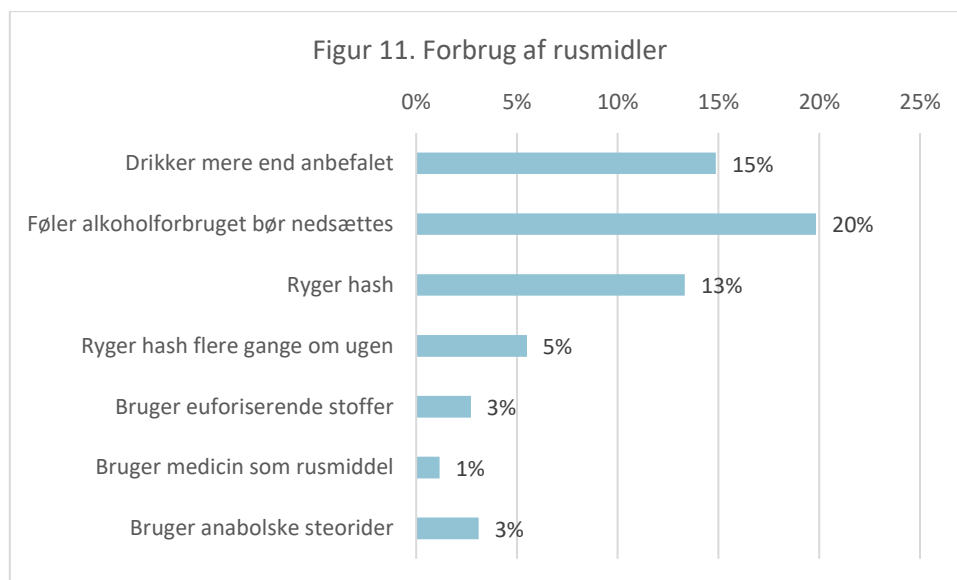

⁵ En tilsvarende psykiatrisk profil af udøvere i behandling hos Dialog mod Vold bliver tegnet i en videnskabelig artikel fra Videncenter for Psykotraumatologi på Syddansk Universitet i 2017 baseret på 529 udøveres besvarelse i AIM og screeningsredskabet Millon Clinical Multiaxial Inventory (MCMI).

Alkohol og rusmidler

76 pct. af udøverne har drukket alkohol inden for det seneste år. 15 pct. drikker mere end Sundhedsstyrelsens anbefalinger på 7 genstande om ugen for kvinder og 14 genstande for mænd. Samtidig svarer 18 pct., at de inden for de seneste 12 måneder har følt, at de burde nedsætte deres alkoholforbrug. Ifølge Sundhedsstyrelsen drikker 18 pct. af danskerne over 15 år mere alkohol end Sundhedsstyrelsen anbefaler. Det kunne således tyde på, at udøvere i behandling ikke har et væsentligt højere forbrug af alkohol end almenbefolkningen.

74 pct. af udøverne har prøvet at ryge hash, og 15 pct. anvender det fortsat. Ifølge Sundhedsstyrelsen har 45 pct. af de 16-44-årige danskere prøvet at ryge hash, og 11 pct. bruger det fortsat.⁶ Det tyder således på, at udøvere af vold i nære relationer har et højere forbrug af hash end almenbefolkningen. Som det fremgår af figur 11, er det forholdsvis få udøvere, der har et forbrug af øvrige rusmidler.

For at få en ide om omfanget af udøvere med et muligt misbrug har vi opgjort, hvor mange af dem, der enten drikker mere end anbefalet af Sundhedsstyrelsen, selv har svaret, at deres forbrug af alkohol bør nedsættes, at de bruger hash flere gange om ugen, at de bruger medicin som rusmiddel eller har et forbrug af euforiserende stoffer. De udgør tilsammen 26 pct. Det svarer nogenlunde til vurderingen i omtalte artikel fra Syddansk Universitet, hvor 26 pct. af klienterne havde et alkoholmisbrug og 11 pct. et misbrug af andre stoffer.⁷

⁶ Sundhedsstyrelsen, *Narkotikasituationen i Danmark 2017*

⁷ Elklit et al. (2017), *Clinical and Personality Disorders in a Danish Treatment-Seeking Sample of Intimate Partner Violence Perpetrators*, *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*.

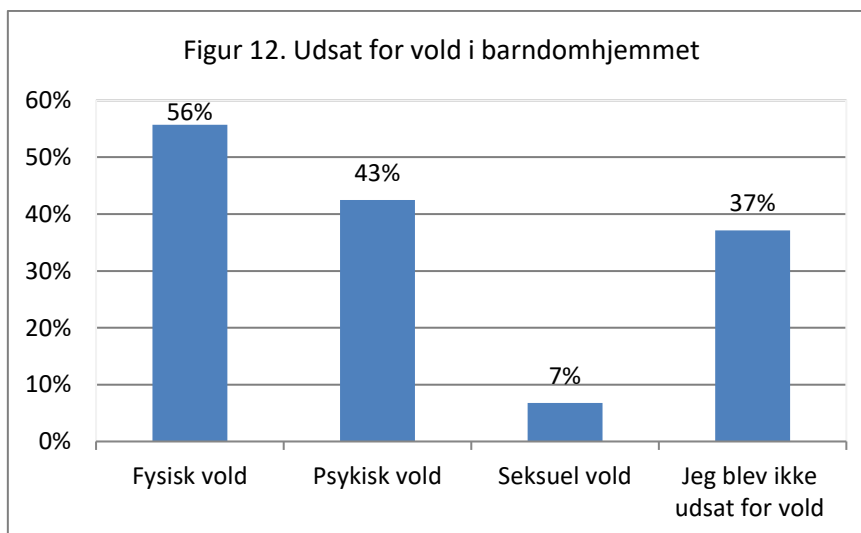
KAPITEL 2) Udøvernes barndom

Udsat for vold i barndommen

I den psykologfaglige behandling hos Dialog mod Vold er der blandt andet fokus på udøvernes barndom. Erkendelse, accept og bearbejdning af forhold i barndommen er ofte vigtige elementer i behandlingen og en del af forudsætningen for at kunne nå frem til at etablere en tilværelse uden vold.

71 pct. af udøverne har oplevet vold i barndomshjemmet, hvor de enten selv er blevet udsat for eller har overværet vold. Det er en forholdsvis høj andel og indikerer, at vold i hjemmet kan resultere i negativ social arv, hvor volden kan fortsætte i næste generation. Vi har i tidligere undersøgelser vist, at der er en signifikant sammenhæng mellem at overvære sin mor blive udsat for vold i barndommen og selv udøve vold i nære relationer som voksen.⁸

Som det fremgår af figur 12, er omkring to tredjedele af udøverne (63 pct.) selv blevet udsat for vold i barndomshjemmet. 56 pct. blev udsat for fysisk vold, 43 pct. for psykisk vold og 7 pct. for seksuel vold. Søjlerne i figur 12 summerer til mere end 100 pct., da 42 pct. af udøverne blev udsat for mere end én voldsform.

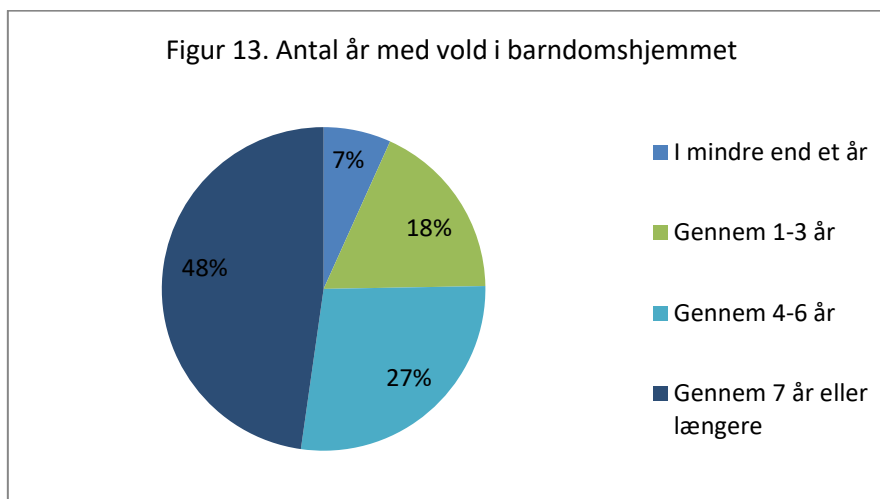

Den fysiske og psykiske vold blev i halvdelen af tilfældene udøvet af udøverens far, stedfar eller plejefar, og i en tredjedel af tilfældene var det moren, stedmoren eller plejemoren, der udøvede volden. I de resterende tilfælde blev volden udøvet af andre familiemedlemmer, herunder søskende. Den seksuelle vold blev i en tredjedel af tilfældene udøvet af klientens far, stedfar eller plejefar. I halvdelen af tilfældene var det andre,

⁸ Volsing et. al. 2018. Karakteristik af udøvere i behandling. Dialog mod Vold, AskovFonden.

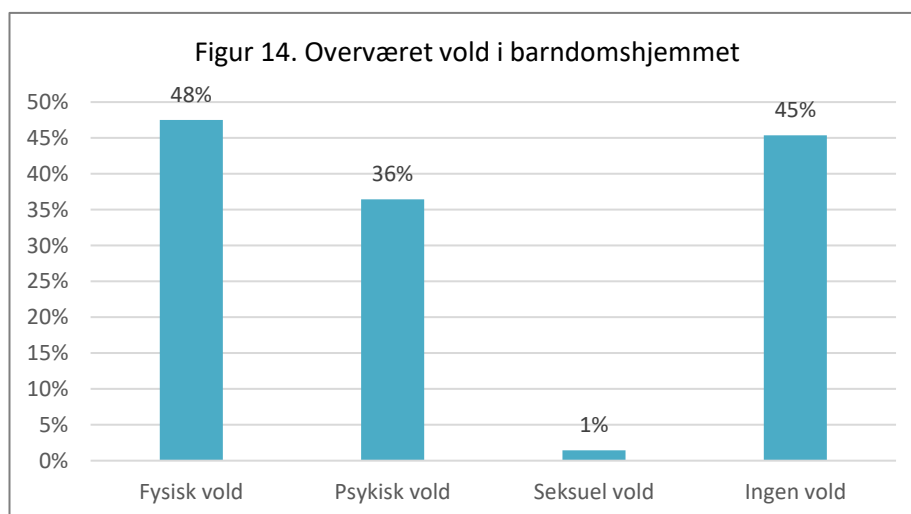
der udøvede volden, herunder søskende, andre familiemedlemmer eller naboer. I 14 pct. af tilfældene var det klientens stedmor eller plejemor, der udøvede volden, mens ingen er blevet udsat for seksuel vold fra deres mor.

Som det fremgår af figur 13, blev de fleste af de udøvere, der er blevet udsat for vold i barndomshjemmet, udsat for volden over længere tid. 93 pct. blev udsat i mere end et år. For 48 pct. stod volden på i 7 år eller længere tid.

Overværet vold i barndommen

55 pct. af udøverne har overværet vold i deres barndomshjem. 48 pct. har overværet fysisk vold, 36 pct. psykisk vold og 1 pct. seksuel vold. Søjlerne i figur 14 summerer ikke til 100 pct., da 30 pct. af klienterne har overværet mere end én voldsform.

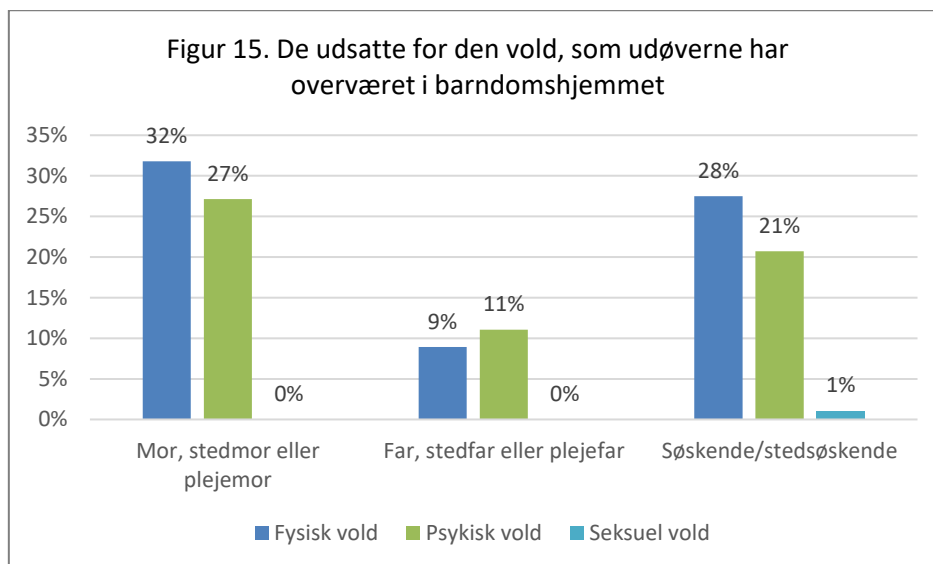
Den fysiske vold, som udøverne har overværet i barndomshjemmet, har i 62 pct. af tilfældene været udøvet af faren, stedfaren eller plejefaren. I 31 pct. af tilfældene har det været moren, stedmoren eller plejemoren, der udøvede volden. I 7 pct. af tilfældene blev volden udøvet af andre familiemedlemmer.

Det omvendte billede tegner sig for den psykiske vold. Her er det moren, stedmoren eller plejemoren, der i 61 pct. af tilfældene udøvede volden, mens faren, stedfaren eller plejefaren var udøver i 36 pct. af tilfældene. I de resterende 3 pct. af tilfældene blev volden udøvet af andre familiemedlemmer.

Den seksuelle vold er kun udøvet af far og stedfar i samlet 3 tilfælde ud af det samlede analyseudvalg på 280 klienter, svarende til 1 pct. Ingen af klienterne har oplevet stalking i barndommen.

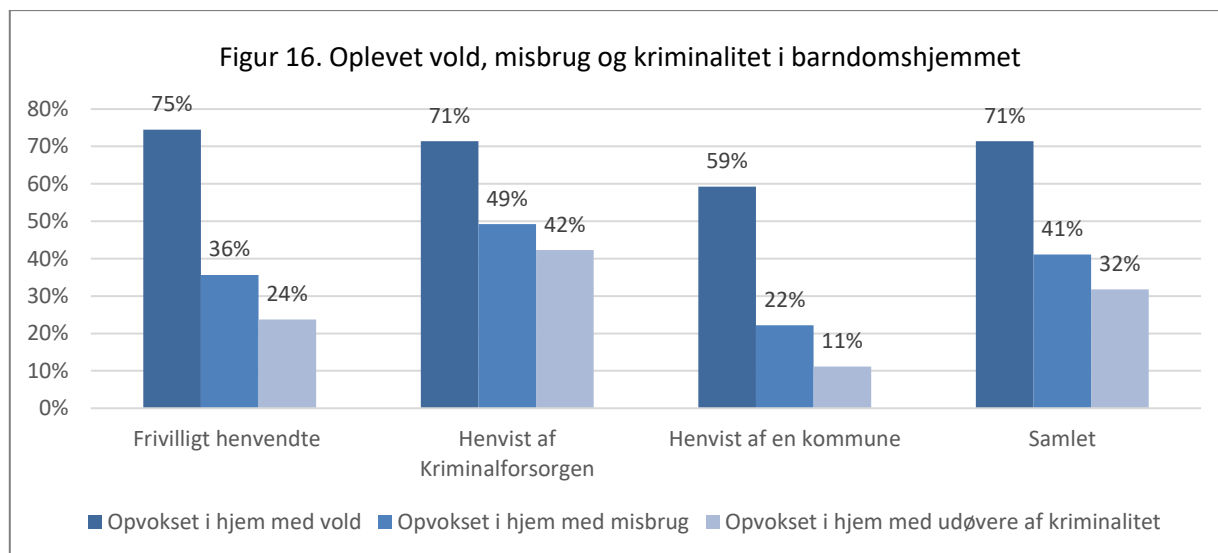
Som det fremgår af figur 15, er det primært moren, stedmoren, plejemoren, søskende og stedsøskende, der er blevet udsat for den fysiske og psykiske vold, som udøverne har overværet i barndomshjemmet. Udøverne har i færre tilfælde også overværet faren, stedfaren og plejefaren blive udsat for vold.

32 pct. har overværet moren, stedmoren eller plejemoren og 28 pct. søskende eller stedsøskende blive udsat for fysisk vold. Kun 9 pct. har overværet fysisk vold mod faren, stedfaren eller plejefaren. Tilsvarende har 27 pct. overværet moren, stedmoren eller plejemoren og 21 pct. søskende eller stedsøskende blive udsat for psykisk vold. Kun 11 pct. har overværet psykisk vold mod faren, stedfaren eller plejefaren.

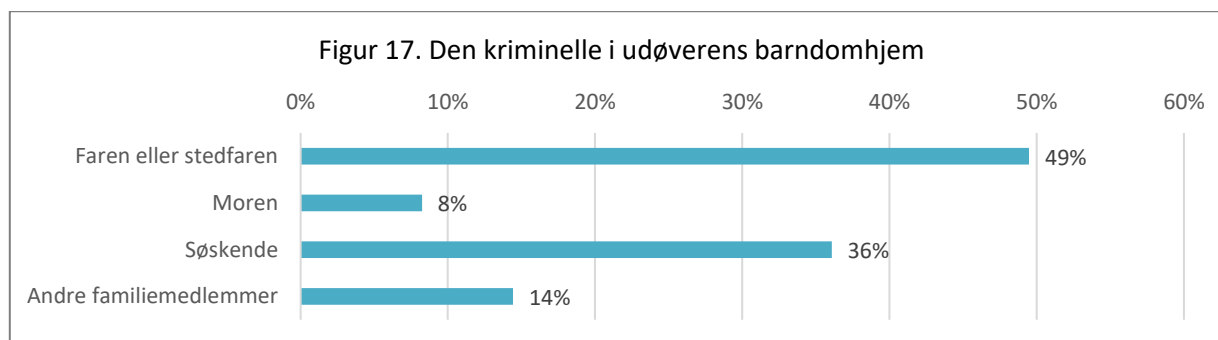
Misbrug og kriminalitet i barndomshjemmet

Som det fremgår af figur 16, er 41 pct. af udøverne vokset op i et hjem med misbrug og 32 pct. i et hjem med udøvere af kriminalitet.

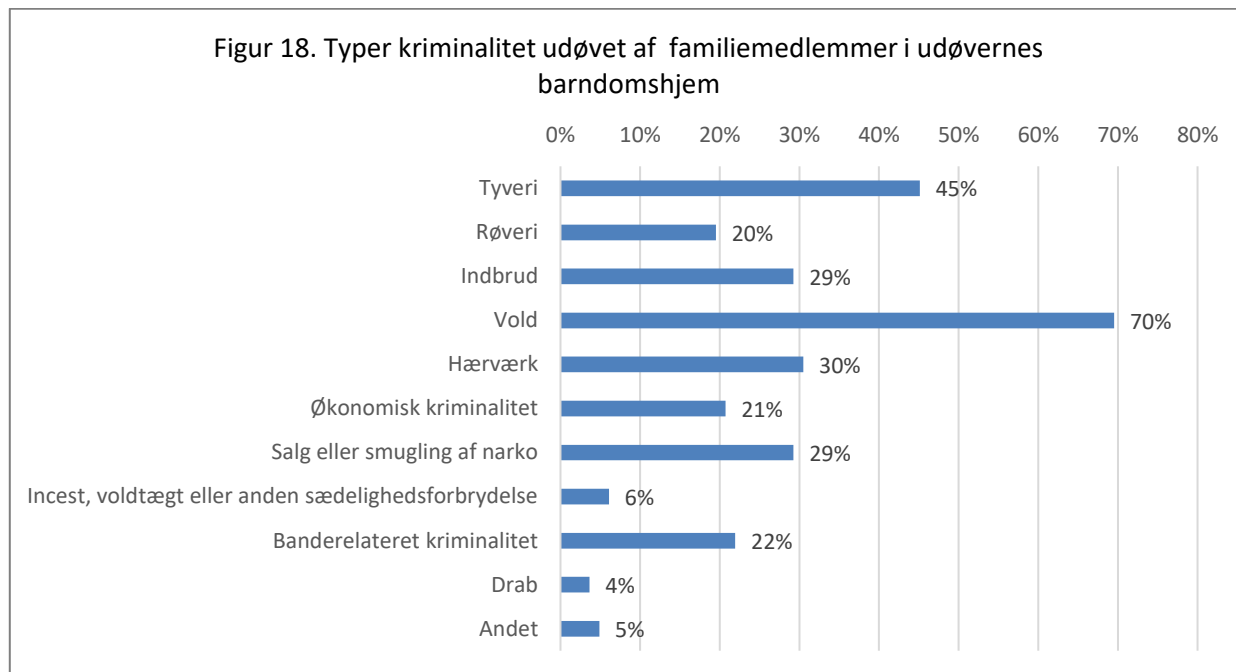

Der er forholdsvis store forskelle mellem de tre klientgrupper. Halvdelen af udøverne henvist fra Kriminalforsorgen (49 pct.) er vokset op i hjem med misbrug. Det samme gælder for omkring en tredjedel af de frivilligt henvendte (36 pct.) og en fjerdedel af de kommunalt henviste (22 pct.). 42 pct. af udøvere henvist fra Kriminalforsorgen er vokset op i hjem med kriminalitet. Det samme gælder for 24 pct. blandt de frivilligt henvendte og 11 pct. blandt de kommunalt henviste udøvere. Det fremgår yderligere af figur 16, at en stor andel af alle tre klientgrupper har oplevet vold i hjemmet. Men også her ligger de kommunalt henviste lavere end de øvrige to klientgrupper.

Som det fremgår af figur 17, har 49 pct. af de udøvere, der er vokset op i et hjem med kriminelle, oplevet at det var faren eller stedfaren, der var kriminell, mens 36 pct. havde kriminelle søskende. 8 pct. er vokset op med en mor, der begik kriminalitet.

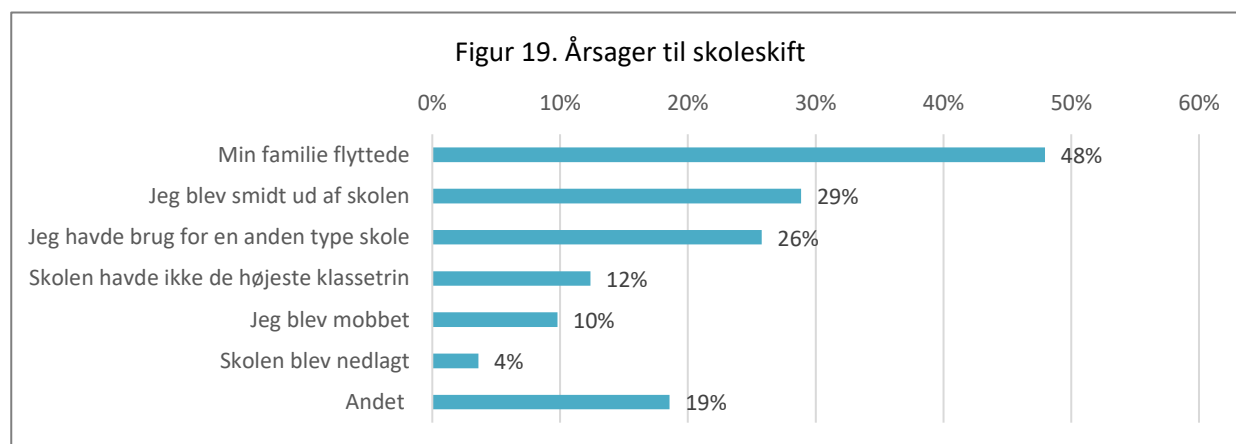

Figur 18. viser, at der er udøvet mange forskellige former for kriminalitet af familiemedlemmer i de barndomshjem, hvor udøverne er vokset op med kriminalitet. Den oftest forekommende kriminalitetsform har været vold.

Skoleskift

Skoleskift kan være indikator for turbulens i et barns liv – især hvis det sker flere gange eller er forårsaget af mistrivsel. Blandt danske skolebørn har 50 pct. et eller flere skoleskift⁹. Blandt udøvere i behandling har 70 pct. skiftet skole i løbet af 0.-10. klasse. Det gennemsnitlige antal skoleskift er 2,6. Som det fremgår af figur 19 har flytning været den hyppigste årsag til skoleskift.

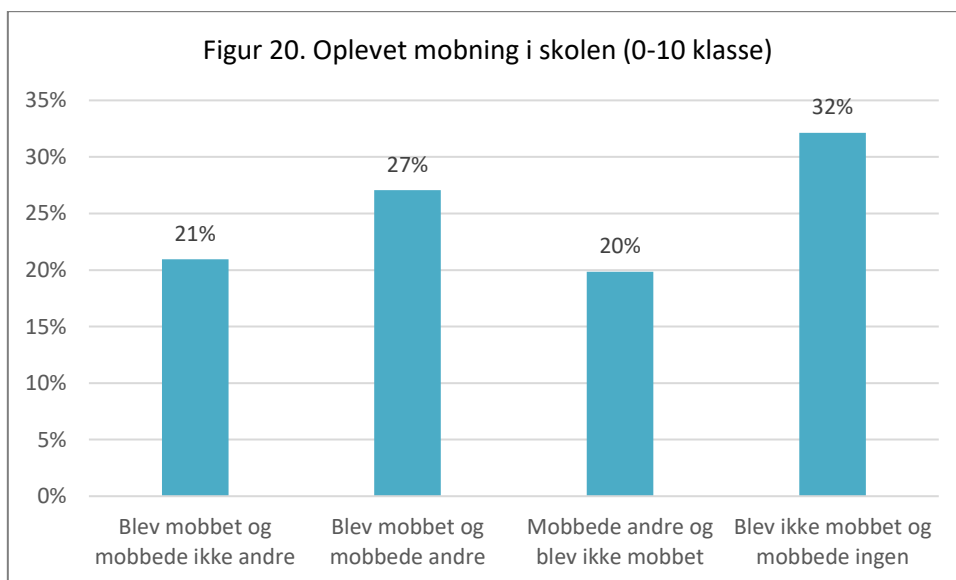

⁹ Ottosen e. al. (2010), *Børn og unge i Danmark: Velfærd og trivsel*. Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI)

I 29 pct. af tilfældene blev udøveren smidt ud af skolen. Det kan have været en mulig indikator på, at der var brug for en tidlig indsats, der kunne have forebygget volden i voksenlivet. Ved 17 pct. af skoleskiftene har der været behov for en anden type skole, herunder specialskole eller efterskole. 10 pct. af skoleskiftene er sket, fordi klienten blev mobbet.

Mobning

Det er første gang, at Dialog mod Vold har undersøgt mobning. Som det fremgår af figur 20, angiver 48 pct. af udøvere, at de blev udsat for mobning, da de gik i skole, og 47 pct. har udsat andre for mobning. Over halvdelen af dem, der er blevet udsat for mobning, har selv mobbet andre. Det er kun 32 pct. af udøvere, der ikke har været involveret i mobning.

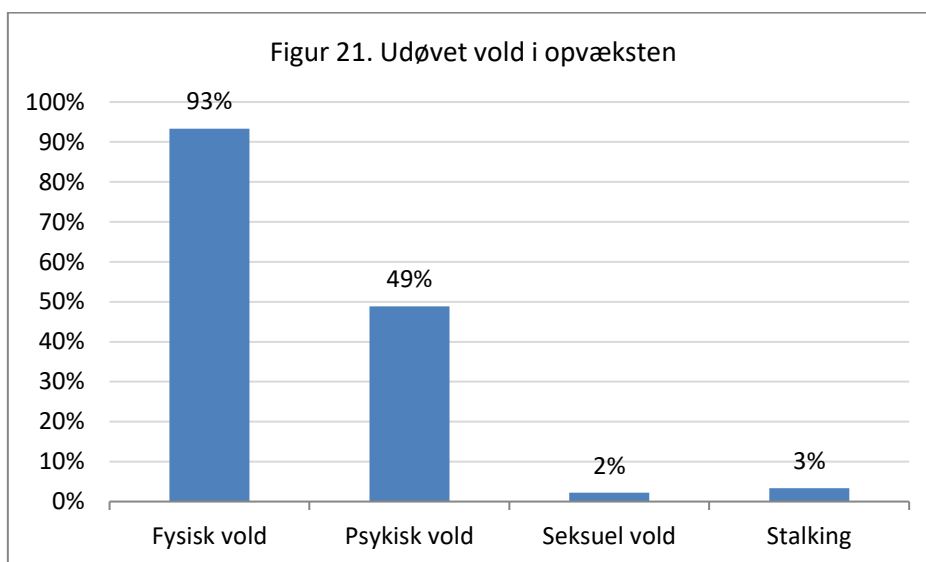

I undersøgelsen af mobning blev der spurgt ind til, i hvilken grad det påvirkede dem at blive udsat for mobning i skolen. 33 pct. svarer, at de blev mobbet i et omfang, så de ofte eller altid syntes, at det var ubehageligt at gå i skole.

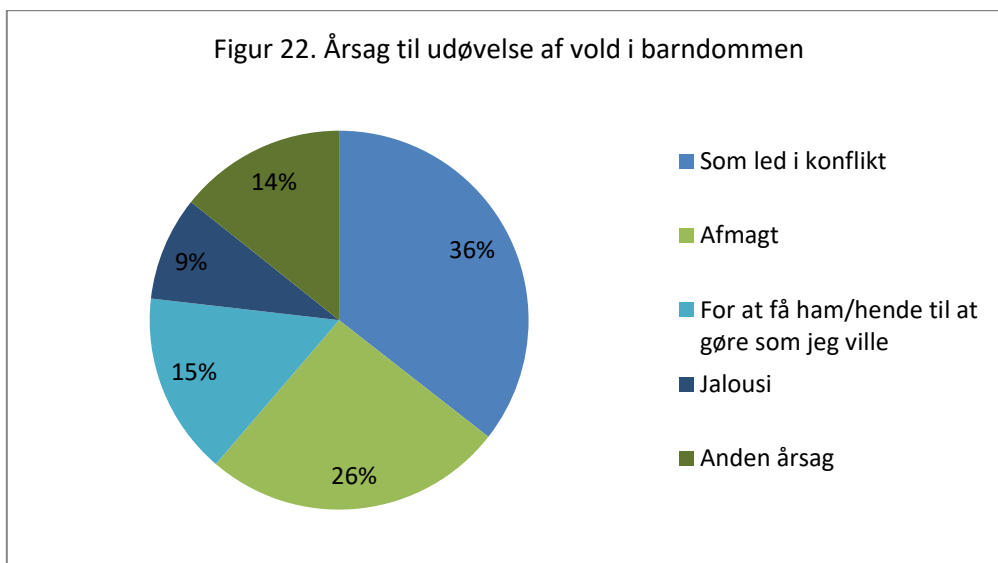
En fjerdedel af de udøvere, der blev mobbet, opsøgte hjælp – i 85 pct. af tilfældene hos en voksen enten i hjemmet eller hos en lærer eller pædagog. De fleste blev mobbet over forholdsvis lang tid. 77 pct. blev mobbet i minimum 1 år og for 18 procents vedkommende stod det på i løbet af det meste af deres skoletid.

Udøvet vold i opvæksten

To tredjedele af udøverne har udøvet vold i opvæksten inden de fyldte 18 år. Som det fremgår af figur 21 har 93 pct. udøvet fysisk vold, 49 pct. psykisk vold, 3 pct. stalking og 2 pct. seksuel vold. Dem der er blevet udsat for volden, har primært været personer i udøvernes nærmiljø såsom kammerater og søskende og i lidt mindre grad forældre og kærestere.

Det fremgår af figur 22, at årsagen til udøvelse af vold i barndommen primært har været konflikt eller afmagt. I nogle tilfælde har volden været forårsaget af jalousi, eller et ønske om at få den anden part til at gøre som udøver selv ville.

Rusmidler og vold

Halvdelen af dem, der har udøvet vold før de blev 18 år, har været påvirket af rusmidler under udøvelsen af vold. Alkohol og euforiserende stoffer er nogenlunde lige anvendt. Halvdelen af dem har været påvirket altid eller ofte, mens den anden halvdel har været påvirket nogle gange eller sjældent.

Risikofaktorer for udøvelse af vold

I Dialog mod Vold er vi meget optaget af at identificere de risikofaktorer for udøvelse af vold, som udøverne er berørt af. Det kan hjælpe os til – sammen med udøveren – at finde årsagssammenhænge og dermed også vejen til et liv uden voldsudøvelse. Vi har i tidligere undersøgelser vist, at en stor del af de udøvere, vi har i behandling, er vokset op i hjem med vold, og at der er en signifikant sammenhæng mellem det at have overværet sin mor blive udsat for vold og selv at udøve vold i nære relationer i voksenlivet. En forholdsvis stor del af udøverne har oplevet misbrug og kriminalitet i barndommen, hvilket også er en risikofaktor for udøvelse af vold i voksenlivet. Videnscenter for Psykotraumatologi på Syddansk Universitet har i en videnskabelig artikel fra 2017 påvist, at en stor andel af de klienter, som Dialog mod Vold behandler for udøvelse af vold, har symptomer på psykiatriske diagnoser som ADHD, bipolaritet, angst og depression¹⁰. Vi vurderer, at psykiatrisk diagnose eller indlæggelse på en psykiatrisk afdeling er en mulig risikofaktor. Vi har desuden valgt at afdække omfanget af mobning i skoletiden for at belyse, om det er en relevant risikofaktor. Figur 23 viser i hvilket omfang udøverne er berørte af forskellige risikofaktorer fordelt på henvisningsformer.

	Frivilligt henvendte	Henvist af kriminalforsorgen	Henvist af en kommune	Samlet
Opvokset i hjem med vold	75%	71%	59%	71%
Opvokset i hjem med misbrug	36%	49%	22%	41%
Opvokset i hjem med udøvere af kriminalitet	24%	42%	11%	32%
Udsat for mobning i skolen	56%	46%	33%	48%
Har psykiatrisk diagnose eller har været indlagt på psykiatrisk afdeling	36%	52%	22%	43%
Kritisk forbrug af rusmidler ¹¹	28%	26%	22%	26%
Andel, der ikke er berørt af nogen af de ovennævnte risikofaktorer	13%	15%	26%	16%

¹⁰ Elklit et al. (2017), *Clinical and Personality Disorders in a Danish Treatment-Seeking Sample of Intimate Partner Violence Perpetrators*, International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology.

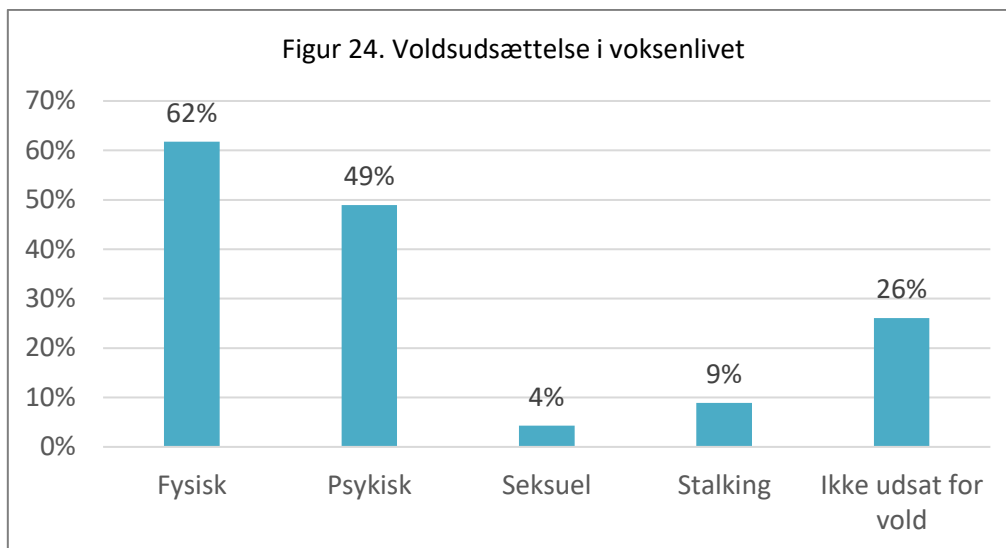
¹¹ Dvs. udøverne drikker mere alkohol end Sundhedsstyrelsens anbefalinger eller har selv svaret, at forbruget af alkohol bør nedsættes, at de har et forbrug af hash flere gange om ugen, at de bruger medicin som rusmiddel eller har et forbrug af euforiserende stoffer.

På tværs af henvisningsform har udøverne oplevet en høj grad af vold i barndomshjemmet. De kommunalt henviste klienter placerer sig lidt lavere ligesom på de øvrige risikofaktorer. Det kan skyldes, at de kommunalt henviste klienter er en meget sammensat gruppe. Der er højkonfliktfamilier, som ellers er ressourcestærke, men som i forbindelse med skilsmisse har oplevet vold og uoverensstemmelse om samvær. Desuden er der familier, der har flere forskellige sociale problemer, herunder vold. De frivilligt henvendte udøvere er den gruppe, hvor flest er vokset op i hjem med vold. Over halvdelen af disse er blevet mobbet i skolen, en tredjedel er vokset op i hjem med misbrug og en tredjedel har en psykiatrisk diagnose eller har været indlagt på en psykiatrisk afdeling. Gruppen af klienter henvist fra Kriminalforsorgen er den hårdest belastede i forhold til de opstillede risikofaktorer. Her er det halvdelen, der er vokset op i hjem med misbrug, halvdelen er blevet mobbet i skolen, en stor del er vokset op i hjem med kriminelle familiemedlemmer og over halvdelen har en diagnose eller har været indlagt på en psykiatrisk afdeling.

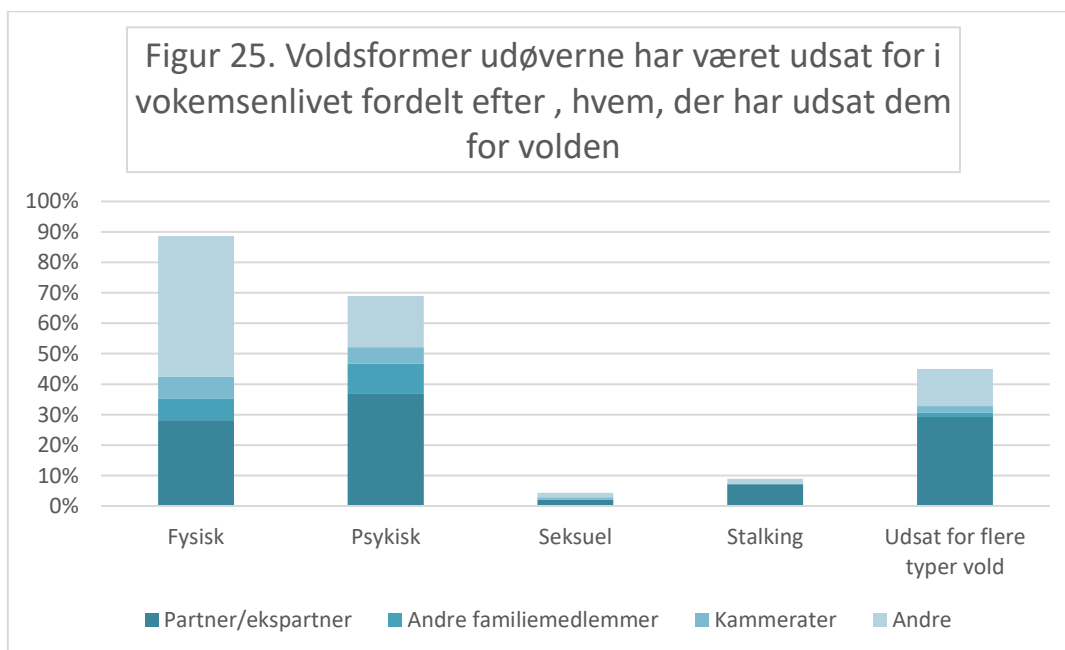
16 pct. af udøverne er ikke berørt af de opstillede risikofaktorer, hvilket viser, at vold i nære relationer også bliver udøvet af personer, der ikke er belastet af social arv, og at vold i nære relationer er en kompleks problematik, der rummer mange forskellige årsagssammenhænge.

KAPITEL 3) Vold i voksenlivet

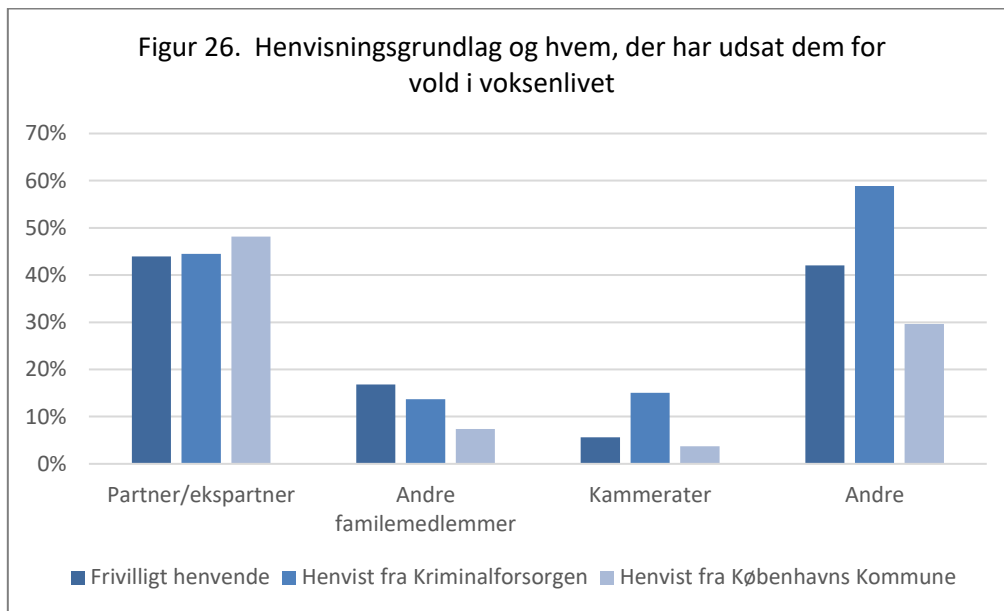
74 pct. af udøverne er blevet udsat for vold i voksenlivet. Figur 24 viser, at 62 pct. er blevet udsat for fysisk vold, 49 pct. for psykisk vold, 4 pct. for seksuel vold og 9 pct. for stalking. Søjlerne i figur 24 summerer ikke op til 100 pct., da 50 pct. er blevet udsat for mere end én voldsform.

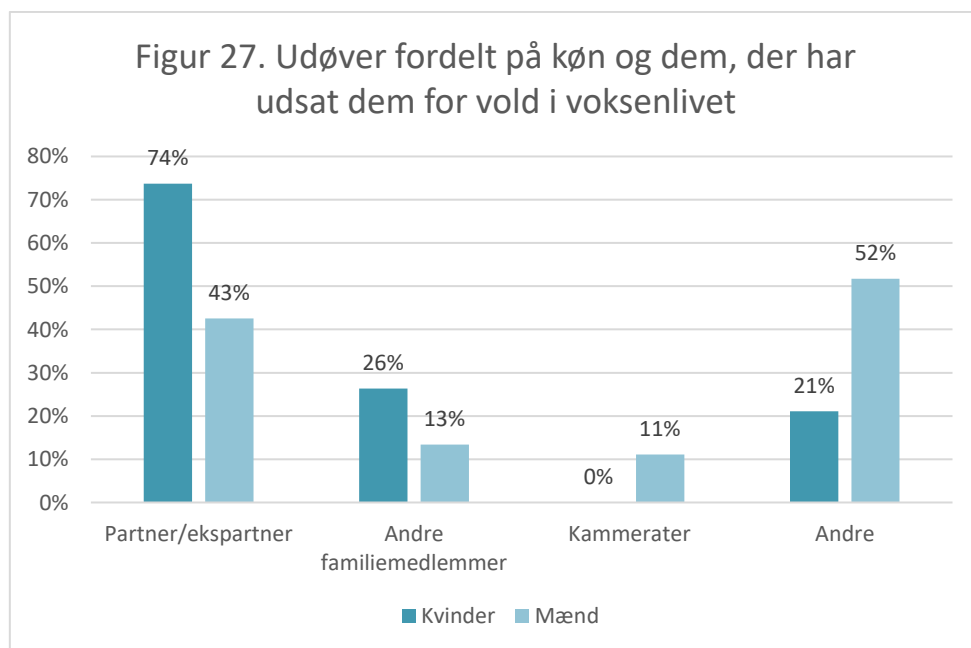
I figur 25 ses hvilke voldsformer udøverne har været udsat for, samt hvem der udsatte dem for volden. 45 pct. er blevet udsat for vold fra deres partner eller ekspartner, 16 pct. fra andre familiemedlemmer og 11 pct. fra deres kammerater. 57 pct. er blev udsat for vold fra "Andre", hvilket kan være en fremmed, bandemedlemmer, medindsatte i fængslet, kolleger etc.

Som det fremgår af figur 26, er der forskel på, i hvilket omfang og fra hvem udøverne er blevet udsat for vold i voksenlivet. Udøvere henvist af Kriminalforsorgen er i højere grad end de øvrige blevet udsat for vold fra kammerater og andre. Alle er uanset henvisningsgrundlag i nogenlunde samme omfang blevet udsat for vold fra en partner/ekspartner.

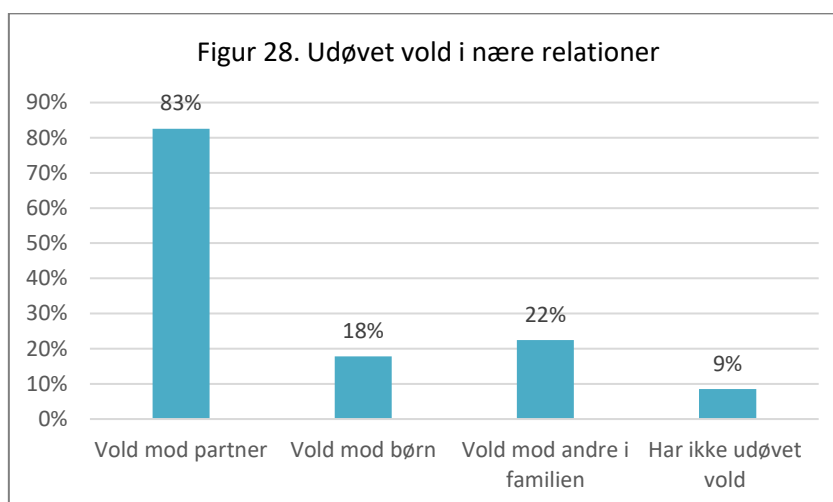
Hvis vi fordeler på køn, som det ses i figur 27, er de kvindelige udøvere mere udsat for vold fra partner eller ekspartner end de mandlige udøvere, 74 pct. mod 43 pct. Det tyder på, at kvinder, der udøver vold i nære relationer, hyppigere end mænd lever i forhold, hvor volden er gensidig. De mandlige udøvere er i højere grad end de kvindelige udøvere blevet udsat for vold fra fremmede, 52 pct. mod 21 pct.

Udøvet vold i nære relationer i voksenlivet

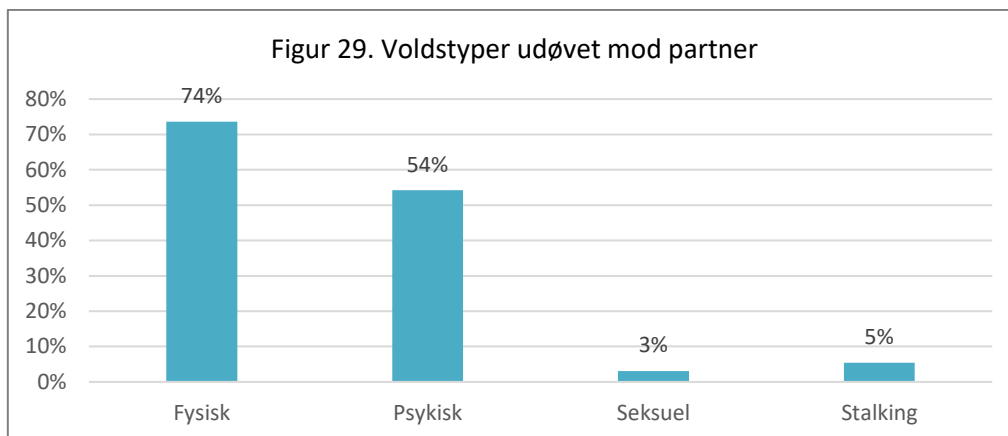
91 pct. af udøverne angiver, at de har udøvet vold i nære relationer. Når 9 pct. svarer, at de ikke har udøvet vold i nære relationer, kan det skyldes, at det er deres partner eller en sagsbehandler, der har vurderet, at de har udøvet vold, uden at de selv har erkendt det. Forudsætningen for at gå i behandling i Dialog mod Vold er, at den psykolog, man tildeles, vurderer, at man tilhører målgruppen, hvilket indebærer, at man skal have udøvet vold. For nogle udøvere er der behov for, at der i starten af behandlingsforløbet bliver arbejdet med at erkende og tage ansvar for volden. Hvis udøveren ikke erkender volden efter den indledende fase, afsluttes behandlingsforløbet.

Som det fremgår af figur 28 er det i overvejende grad partnervold, der har været grundlag for behandlingsforløbene, men der har også været tale om udøvelse af vold mod børn og andre familiemedlemmer. Søjlerne i diagrammet summerer til mere end 100 pct., da nogle udøvere har udøvet vold mod både partner og børn eller andre familiemedlemmer.

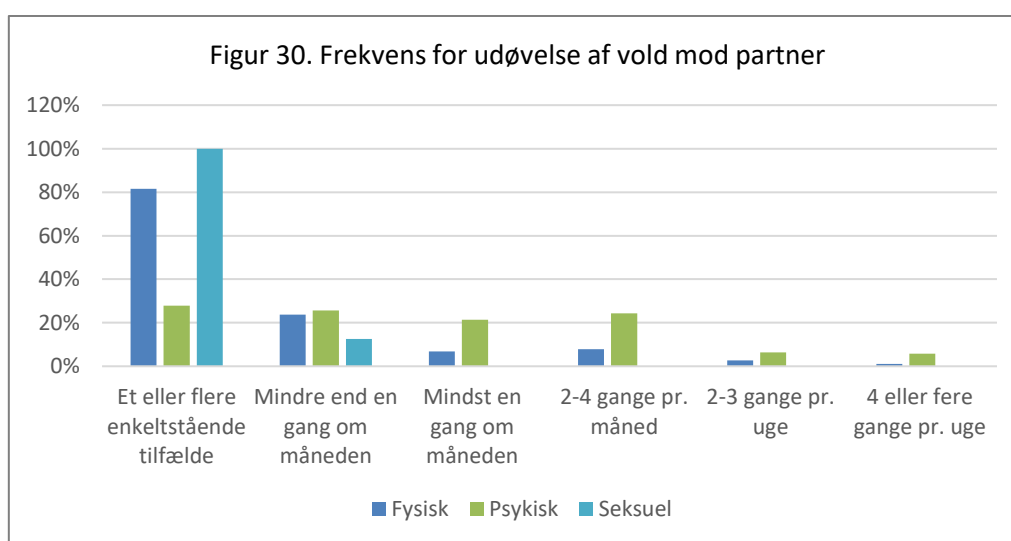

Udøvet partnervold

83 pct. af de klienter, der har været i behandling for udøvelse af vold i nære relationer, har udøvet vold mod deres partner. Som det fremgår af figur 29 har 74 pct. udøvet fysisk vold, 54 pct. har udøvet psykisk vold, 3 pct. seksuel vold og 5 pct. har stalket deres partner eller ekspartner. Søjlerne i figur 29 summerer ikke til 100 pct., da 36 pct. har udøvet flere typer partnervold.

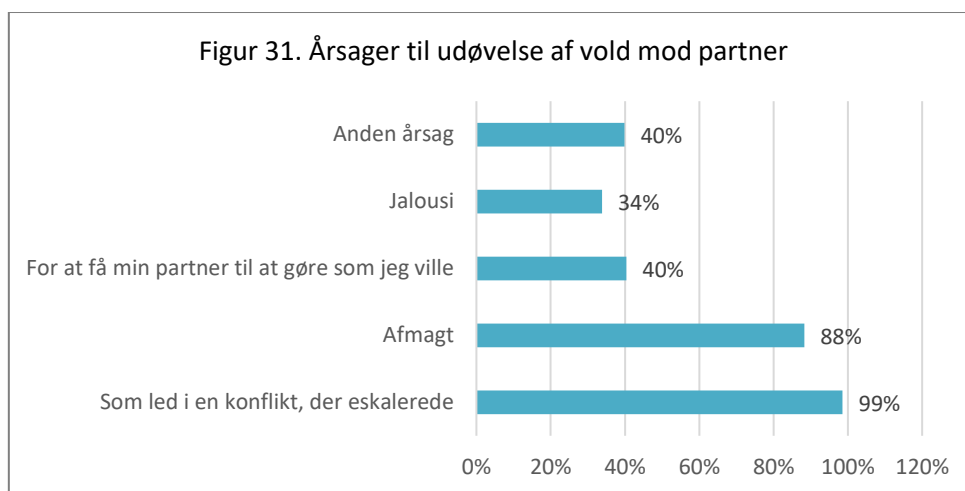
Som det fremgår af figur 30, er den psykiske vold i overvejende grad blevet udøvet som et tilbagevendende fænomen med varierende frekvens, mens den fysiske og seksuelle vold i højere grad er udøvet i enkeltstående tilfælde. Når psykisk vold ligger lavt, kan det skyldes, at udøverne ved behandlingsstart, hvor det spørgeskema, der ligger til grund for undersøgelsen, besvares, ikke har haft særlig stor viden, om hvad der kan defineres som psykisk vold.

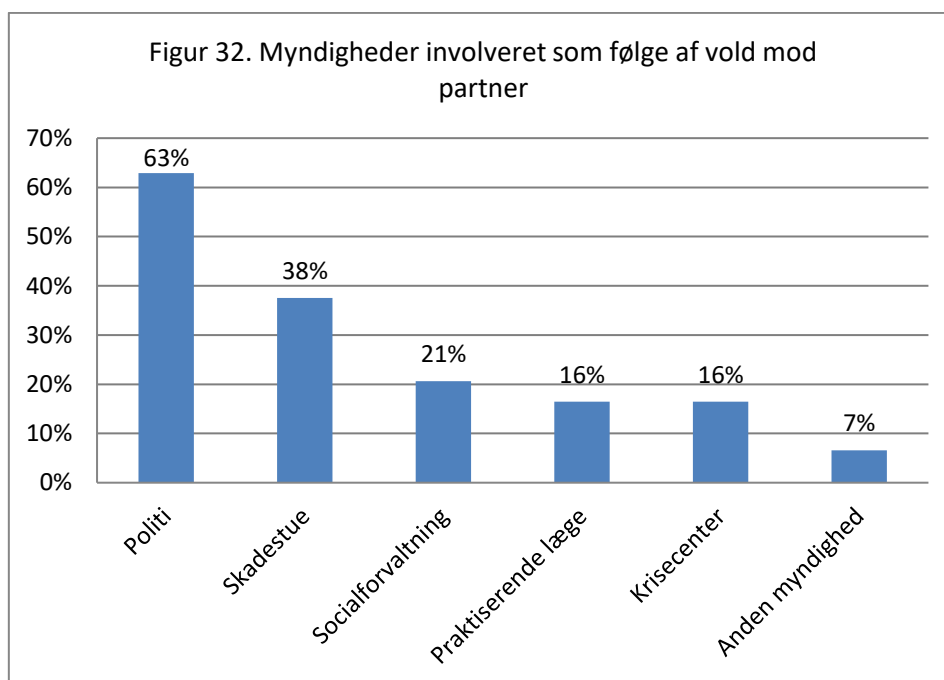
Udøverne er også blevet spurgt om årsagen til, at de har udøvet vold mod deres partner. Som det fremgår af figur 31 angiver de, at det stort set altid er sket som led i en konflikt, der eskalerede. Der er også tale om en udbredt følelse af afmagt, som 88 pct. har anført som årsag. 40 pct. har udøvet volden for at få partneren til at gøre som de ville. Dette kunne være en indikator på kontrolvold, hvor volden udøves som led i et mønster, hvor udøveren kontrollerer den voldsudsatte¹². 34 pct. anfører jalousi som årsag. 40 pct. har anført andre

¹² Begrebet kontrolvold eller Coercive Controlling Violence beskrives i følgende artikel som en blandt flere typer partnervold: Joan B. Kelly & Michael P. Johnson (2008), *Differentiation among types of intimate partner violence: research update and implications for interventions*, Family Court Review

årsager som alkoholpåvirkning, penge, straf for at dække over løgne, frustration, usikkerhed, vrede, mindreværdsfølelse, selvforsvar, eller at de ikke ved hvorfor de udøvede volden.

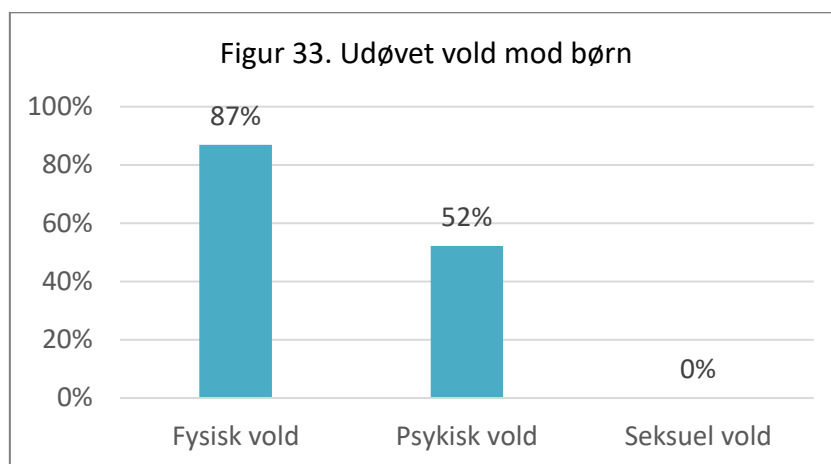

De udøvere, der har udøvet partnervold, har i stor udstrækning oplevet, at myndigheder er blevet involveret som følge af volden. Som det fremgår af figur 32 har 63 pct. oplevet, at politiet blev involveret, 38 pct. har været nødt til at tage på skadestuen, i 16 pct. af tilfældene har en konsekvens været krisecenterophold, et lignende antal har været hos en praktiserende læge, og 4 pct. har oplevet at kommunen blev involveret. For en stor del af de udøvere og udsatte, som vi møder i Dialog mod Vold, har der altså været tale om grov vold, der har ført til, at myndigheder er blevet involveret.

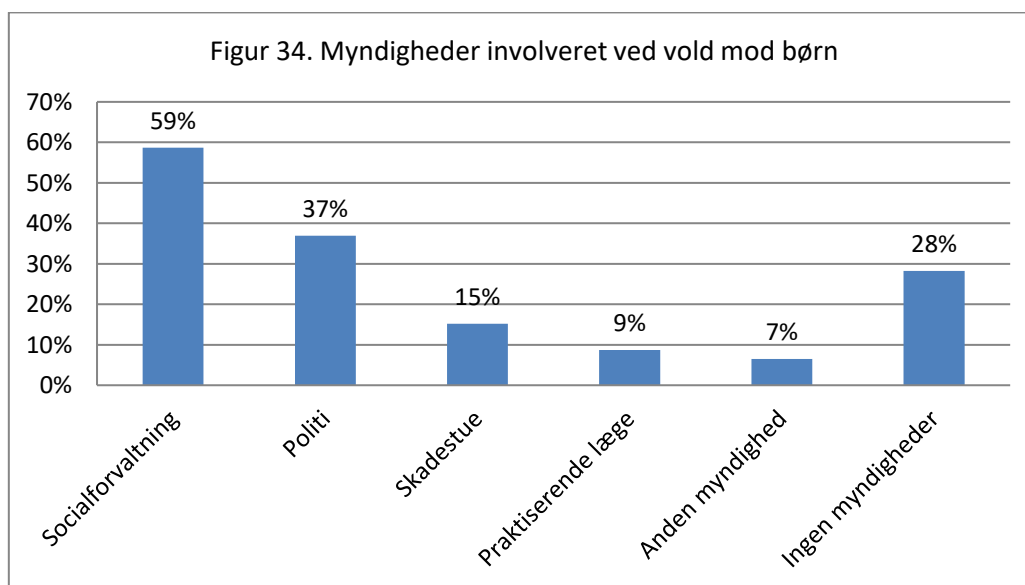

Vold mod børn

17 pct. af udøvere i behandling har udøvet vold mod deres børn. Halvdelen af dem har også udøvet vold mod partner, og 17 pct. af dem har udøvet vold mod andre familiemedlemmer. Blandt dem, der har udsat børn for vold, har 91 pct. udsat egne børn, 22 pct. har udsat stedbørn og 3 pct. andre børn. Som det fremgår af figur 33, har det i 87 pct. af tilfældene været fysisk vold og i 52 pct. af tilfældene psykisk vold. Ingen udøvere i behandling har anført, at de har udøvet seksuel vold mod børn.

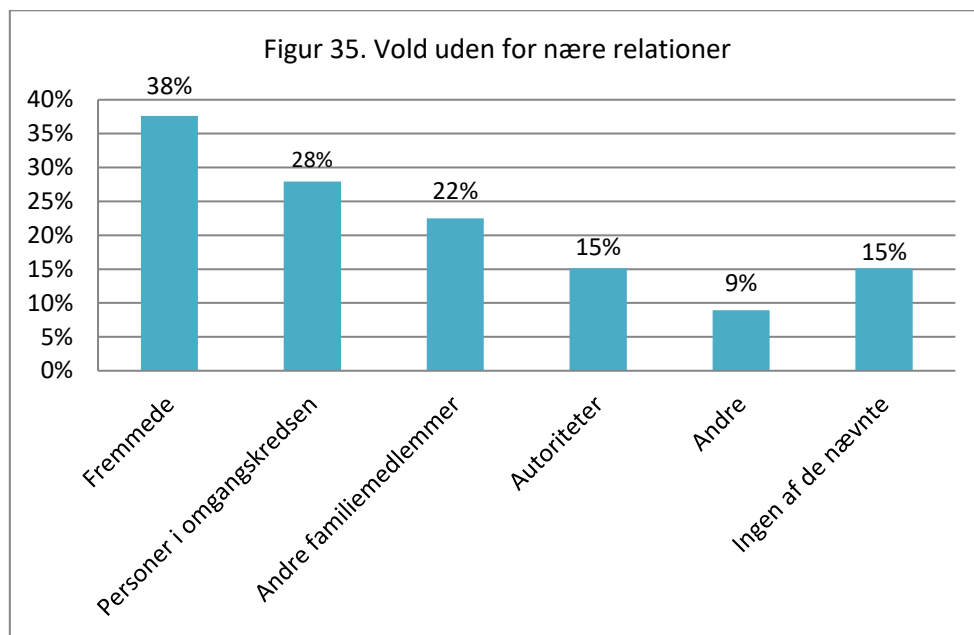

Det fremgår af figur 34, at det primært har været de sociale myndigheder (59 pct.) og politiet (36 pct.), der har været involveret som følge af udøvernes vold mod børn. 15 pct. har oplevet behov for skadestue. 28 pct. af dem, der har udøvet vold mod børn, angiver at der ikke har været nogen myndigheder involveret. Det kan altså konkluderes at børn i mange tilfælde udsættes for vold, uden at det kommer til myndighedernes kendskab.

Vold uden for nære relationer

85 pct. af dem, der har været i behandling for udøvelse af vold i nære relationer, har også udøvet vold i andre sammenhænge. Som det fremgår af figur 35, har 38 pct. udøvet vold mod fremmede, 28 pct. mod nogen i omgangskredsen, 22 pct. mod andre familiemedlemmer og 15 pct. mod autoriteter. 88 pct. af de udøvere, der er henvist fra Kriminalforsorgen, har udøvet vold uden for nære relationer. Det samme gælder for 86 pct. af de frivilligt henvendte og 74 pct. af de kommunalt henviste udøvere.

Overordnet kan man altså sige, at en majoritet af udøvere, der kommer i behandling for at udøve vold i nære relationer, også har problemer med voldelig adfærd i andre sammenhænge.

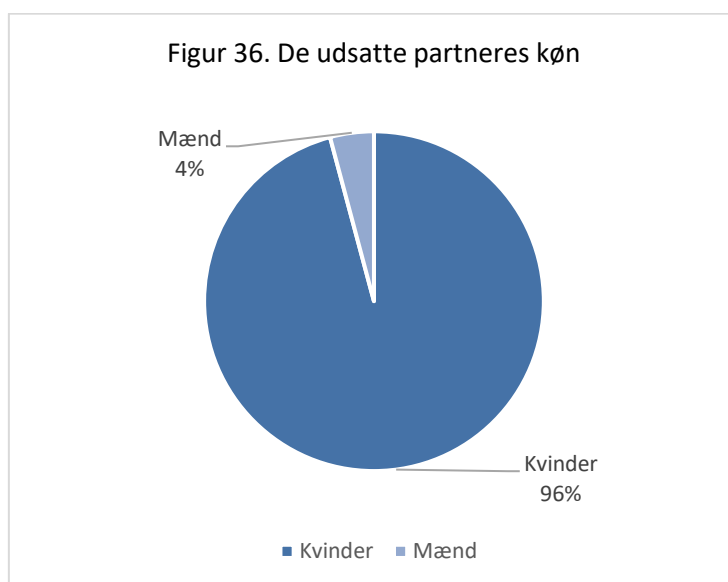
KAPITEL 4) Udsatte partnere i behandling

Behandlingstilbuddet i Dialog mod Vold er henvendt til hele den voldsudsatte familie. Når en udøver starter i behandling, bliver den udsatte partner eller ekspartner og udøverens børn også tilbudt behandling. Blandt de udøvere, der henvender sig frivilligt, er det omkring halvdelen, der har en udsat partner eller ekspartner med i behandlingsforløbet. Blandt familier, der er henvist fra Københavns Kommune, er det i stort set alle tilfælde både udøveren og den udsatte partner eller ekspartner, der deltager i behandlingsforløbet. Blandt udøvere henvist fra Kriminalforsorgen er det en mindre del, der har en udsat partner, som deltager i behandlingsforløbet.

I perioden 2016-2018 har 48 udsatte partnere besvaret et spørgeskema i starten af deres behandlingsforløb, som danner grundlag for dette kapitel. Det er første gang, at Dialog mod Vold har gennemført en undersøgelse af de udsatte partnere, vi har haft i behandling.

Køn og alder

96 pct. af de udsatte partnere er kvinder og 4 pct. er mænd. Deres gennemsnitsalder er 36 år, hvilket er et år lavere end gennemsnittet for udøverne. Den yngste partner var 18 år og den ældste 60 år, da de startede i behandling.

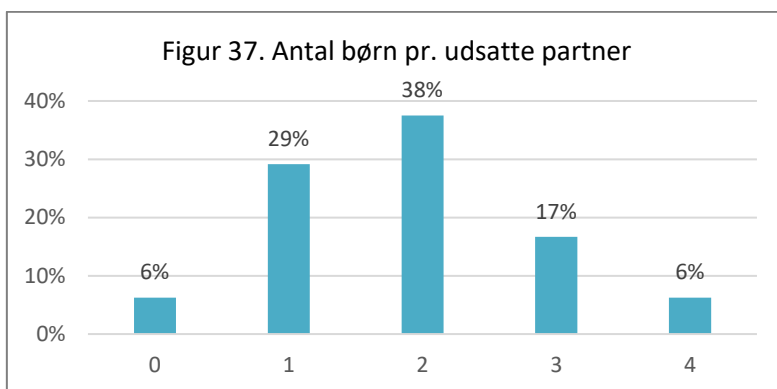

Fødeland og statsborgerskab

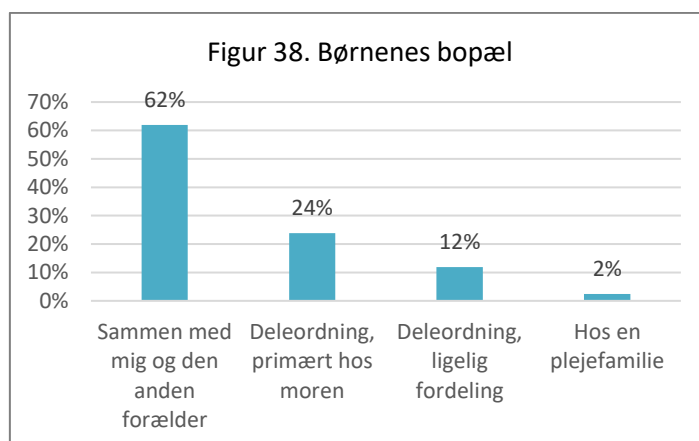
19 pct. af de udsatte partnere er født uden for Danmark, mens andelen for udøverne er 12 pct. Blandt partnere født i udlandet, er 11 pct. født i Norden. Ingen er født i det øvrige Europa eller Nordamerika. 33 pct. er født i Asien, 22 pct. i Mellemøsten og 33 pct. i øvrige dele af verden. 89 pct. af partnerne er danske statsborgere.

Børn

94 pct. af de udsatte partnere har egne børn og 13 pct. har også stedbørn. Som det fremgår af figur 37, har de fleste 1-2 børn. Gennemsnittet er 1,8 barn pr. partner, hvilket svarer til gennemsnittet for udøverne.

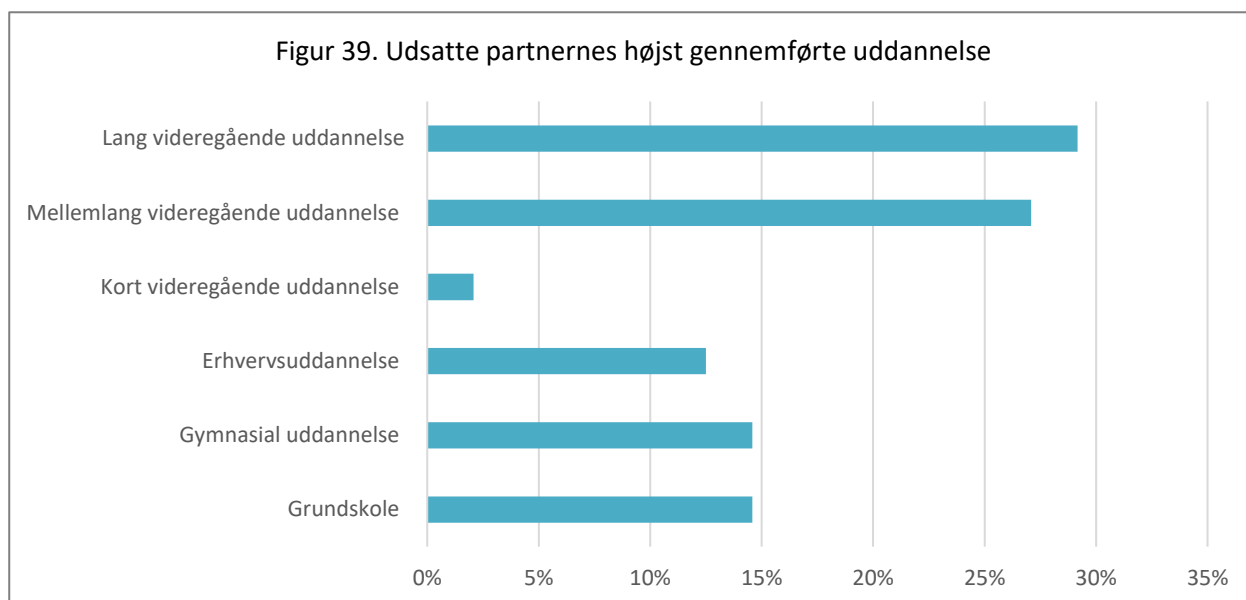

Som det fremgår af figur 38 bor 62 pct. af børnene sammen med begge forældre, 24 pct. er i deleordning, hvor de primært bor hos moren, 12 pct. er i en deleordning, hvor de bor lige meget hos hver af forældrene og 2 pct. bor hos en plejefamilie. Blandt de udsatte partnere er der en større andel end blandt udøverne (35 pct.), der angiver, at barnet/børnene bor sammen med begge forældre. Det skyldes, at de udsatte partnere oftest deltager i behandlingen, når de forsat bor sammen med udøveren.

Uddannelse og beskæftigelse

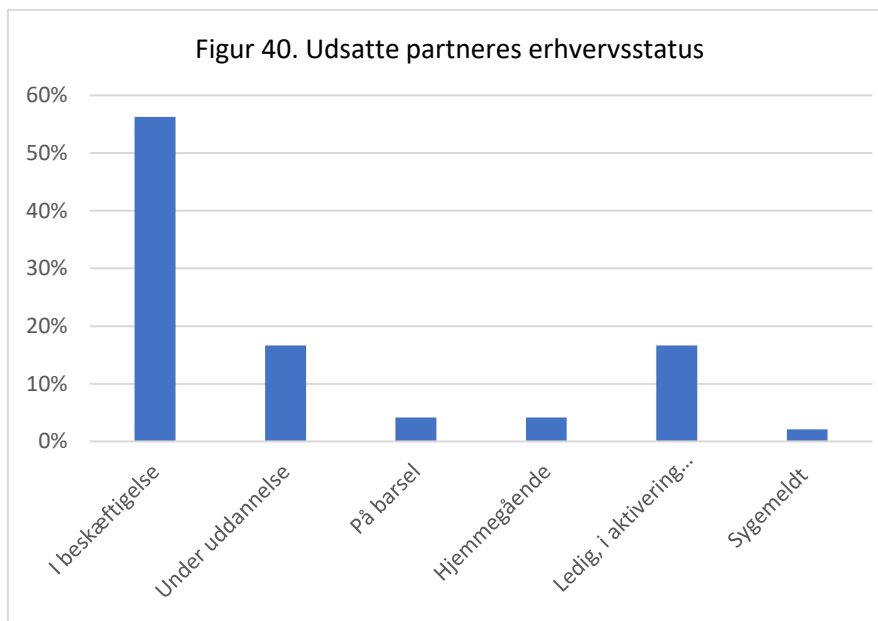
71 pct. af de udsatte partnere har en erhvervsrettet uddannelse. Det svarer til andelen blandt de udøvere, der har henvendt sig frivilligt for at komme i behandling for udøvelse af vold. Partnerne er generelt højere uddannede end udøverne. 56 pct. af partnerne har en lang eller mellemlang videregående uddannelse, mens dette kun er tilfælde for 26 pct. af de kommunalt henviste udøvere, 17 pct. af de frivilligt henvendte og 6 pct. fra Kriminalforsorgen. Til sammenligning har kun 16 pct. af de voldsudsatte kvinder, der kommer på krisecenter, en erhvervsrettet uddannelse¹³. Dette tyder på, at det generelt er uddannelsesmæssigt mere ressourcestærke voldsudsatte, der deltager i behandlingen hos Dialog mod Vold. Fordelingen af uddannelsesniveau blandt de udsatte partnere fremgår af figur 39.

60 pct. er i beskæftigelse eller på barselsorlov, mens 17 pct. er ledige. Dette svarer til erhvervsfrekvensen for de frivilligt henvendte udøvere. 17 pct. af de udsatte partnere er under uddannelse, hvilket er en højere andel, end blandt de tre klientgrupper blandt udøverne. Blandt voldsudsatte kvinder på krisecenter er det kun en tredjedel, der er i beskæftigelse eller under uddannelse¹⁴. Det peger igen i retning af, at de voldsudsatte kvinder, der kommer i behandling hos Dialog mod Vold, generelt er mere ressourcestærke, end de voldsudsatte kvinder på krisecenter. De udsatte parteres erhvervsstatus fremgår af figur 40.

¹³ Den Socialpolitiske Redegørelse 2018, Voldsramte kvinders arbejdsliv, Socialstyrelsen

¹⁴ Ibid.

Psykisk Sundhed

25 pct. af de udsatte partnere har fået stillet en psykiatrisk diagnose, hvor det blandt udøverne er en tredjedel. 8 pct. har været indlagt på en psykiatrisk afdeling, mens det blandt udøverne er 17 pct. Den hyppigst forekommende psykiatriske lidelse blandt de udsatte partnere er depression, som 15 pct. har lidt af.

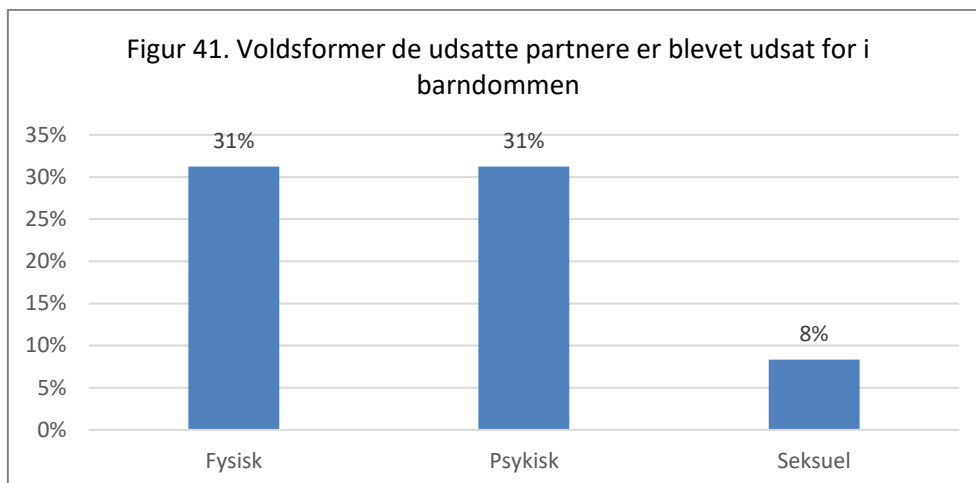
Alkohol og rusmidler

72 pct. af de udsatte partnere har drukket alkohol inden for det seneste år, hvilket er næsten samme andel som blandt udøverne. Vi har spurgt partnerne, hvor mange genstande de drikker hver dag på en almindelig uge. 8 pct. drikker mere end Sundhedsstyrelsens anbefalinger på 7 genstande om ugen for kvinder og 14 genstande for mænd. En tilsvarende andel af de udsatte partnere har inden for de seneste 12 måneder følt, at de burde nedsætte forbruget af alkohol. 49 pct. har prøvet at ryge hash, 11 pct. ryger det fortsat og 4 pct. flere gange pr. uge. Ingen af de udsatte partnere har et forbrug af euforiserende stoffer eller medicin som rusmiddel. De udsatte partnere har samlet set et lavere forbrug af alkohol og andre rusmidler end udøverne og dermed også i mindre grad et kritisk forbrug¹⁵.

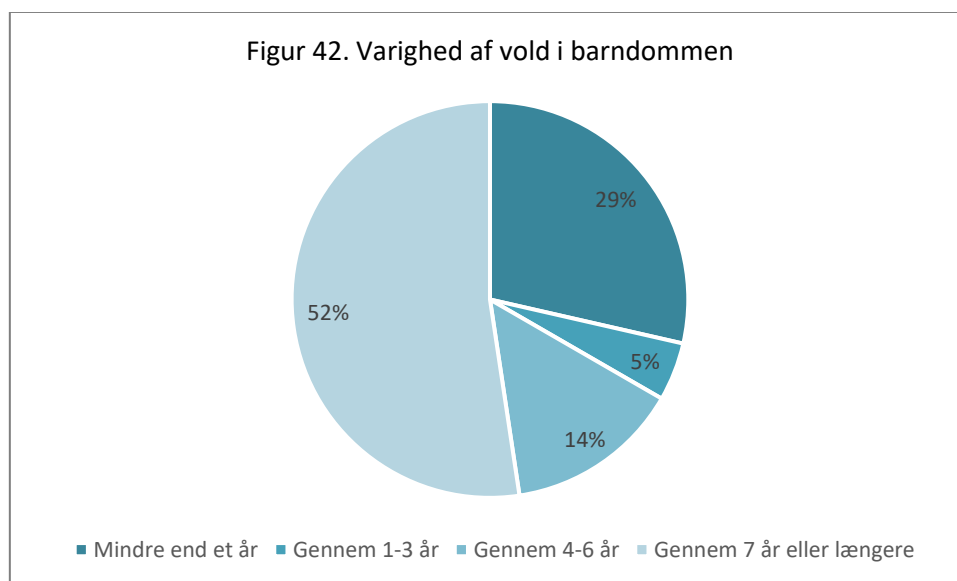
¹⁵ Dvs. drikker mere alkohol end Sundhedsstyrelsens anbefalinger eller har selv svaret, at forbruget af alkohol bør nedsættes, at de har et forbrug af hash flere gange om ugen, at de bruger medicin som rusmiddel eller har et forbrug af euforiserende stoffer.

Vold i barndommen

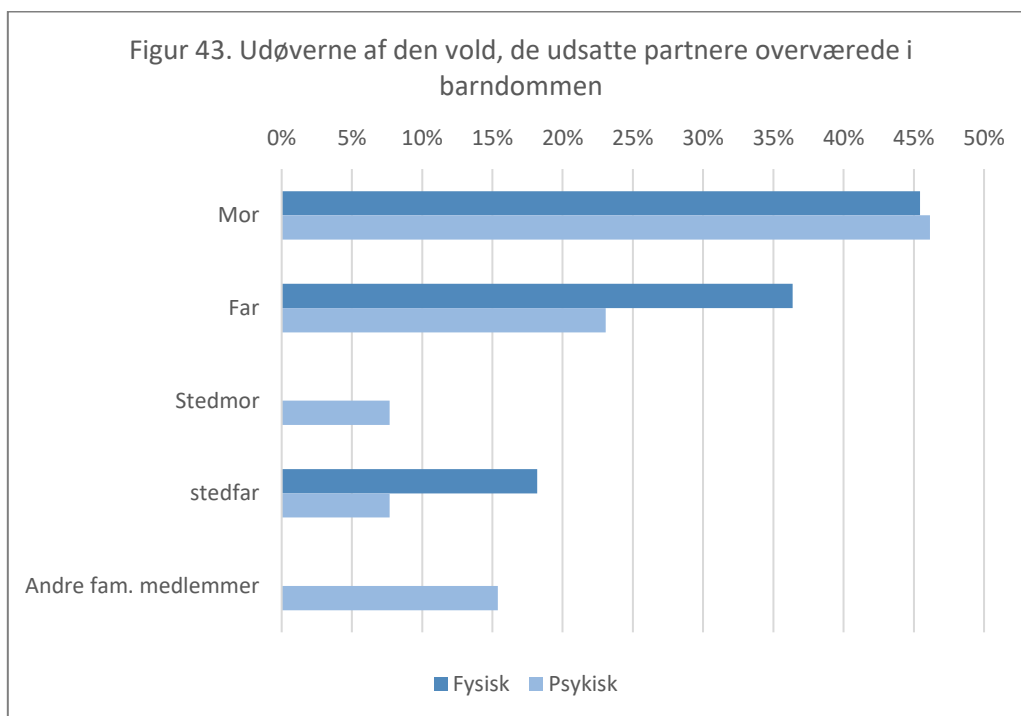
62 pct. af de udsatte partnere har oplevet vold i barndomshjemmet, hvor de enten selv er blevet udsat eller har overværet vold. 44 pct. oplevede at blive udsat for volden og halvdelen blev udsat for mere end én voldsform. De voldsformer som partnerne er blevet udsat for i barndommen, fremgår af figur 41.

58 pct. har oplevet moren som udøver af den fysiske vold og 32 pct. faren. Moren har også været den primære udøver af psykisk vold med 41 pct., mens 32 pct. har oplevet faren udøve psykisk vold. En tredjedel af dem, der har været udsat for seksuel vold, blev udsat for volden af en stedfar, mens to tredjedele blev udsat af andre familiemedlemmer. Som det fremgår af figur 42, blev over halvdelen af de udsatte partnere udsat for volden gennem 7 år eller længere tid.

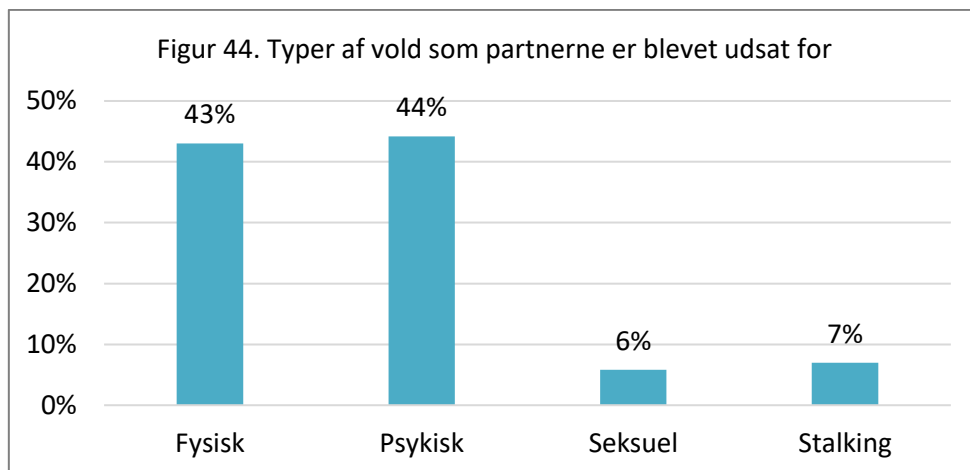
Af den fysiske vold, som de udsatte partnere overværede i barndommen, var 45 pct. udøvet af moren, 36 pct. af faren og 18 pct. stedfaren. De der blev udsat for den fysiske vold er primært søskende (35 pct.), mens 29 pct. har overværet at moren blev udsat for vold, 24 pct. har overværet at faren blev udsat og 12 pct. at stedfaren blev udsat.

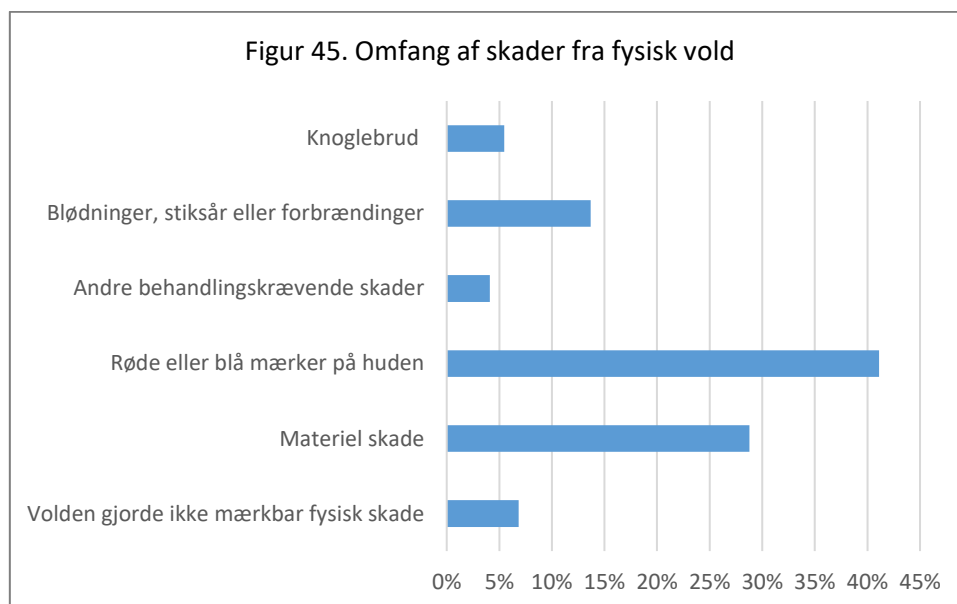
Den psykiske vold blev i 46 pct. af tilfældene udøvet af moren, i 23 pct. af faren og ellers af stedmor, stedfar eller andre familiemedlemmer. Dem, der primært blev udsat for psykisk vold, var moren og søskende i begge 40 pct. af tilfældene, mens faren var udsat i 13 pct. af tilfældene og øvrige familiemedlemmer i 7 pct.

Partnervold

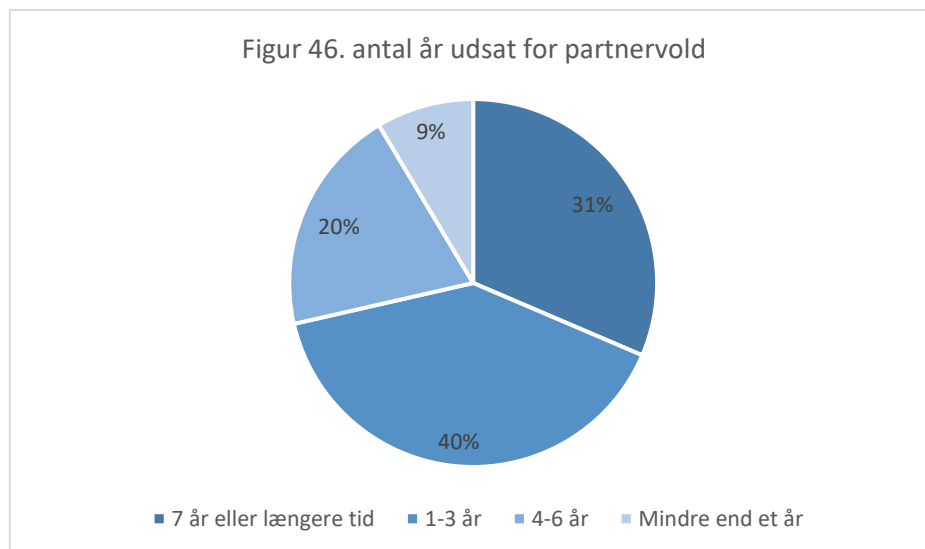
85 pct. af de udsatte partnere er blevet udsat for vold af deres partner. Når det ikke er 100 pct., skyldes det, at udøveren kan have været i behandling for vold mod børnene. 85 pct. af de voldsudsatte partnere er blevet udsat for mere end én form for vold. Som det fremgår af figur 44, er 44 pct. blevet udsat for psykisk vold og 43 pct. for fysisk vold. 7 pct. har været udsat for stalking og 6 pct. for seksuel vold.

Som det fremgår af figur 45, har den fysiske vold i 93 pct. af tilfældene medført skade. I 23 pct. af tilfældene har der været tale om behandlingskrævende skader.

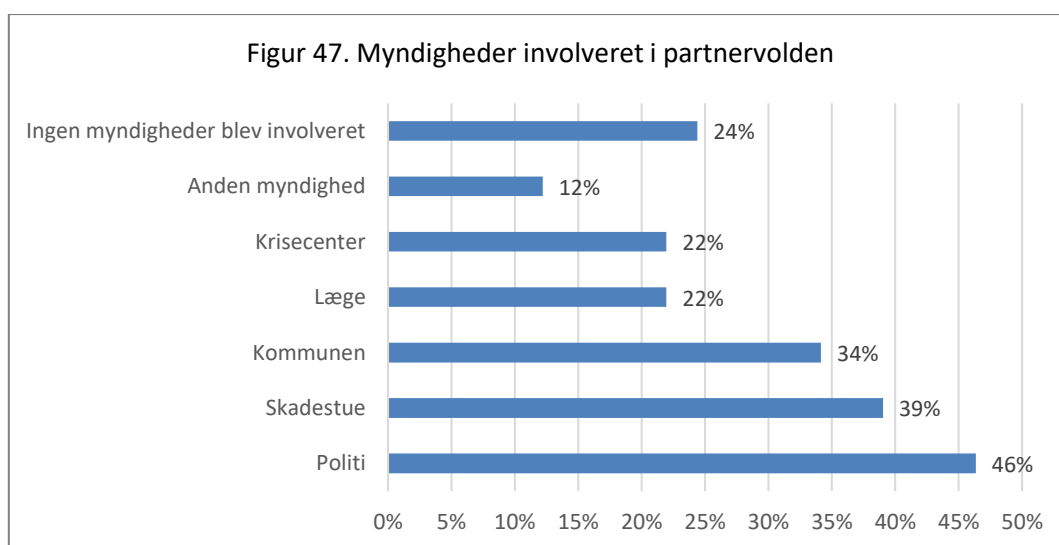

I figur 46 ses det, at knap en tredjedel af de udsatte partnere har været udsat for partnervold i 7 år eller længere tid. Kun 9 pct. har været udsat for vold i mindre end et år. Det viser, at volden ofte står på i længere tid, før voldsudsatte par søger hjælp til at få en tilværelse uden vold.

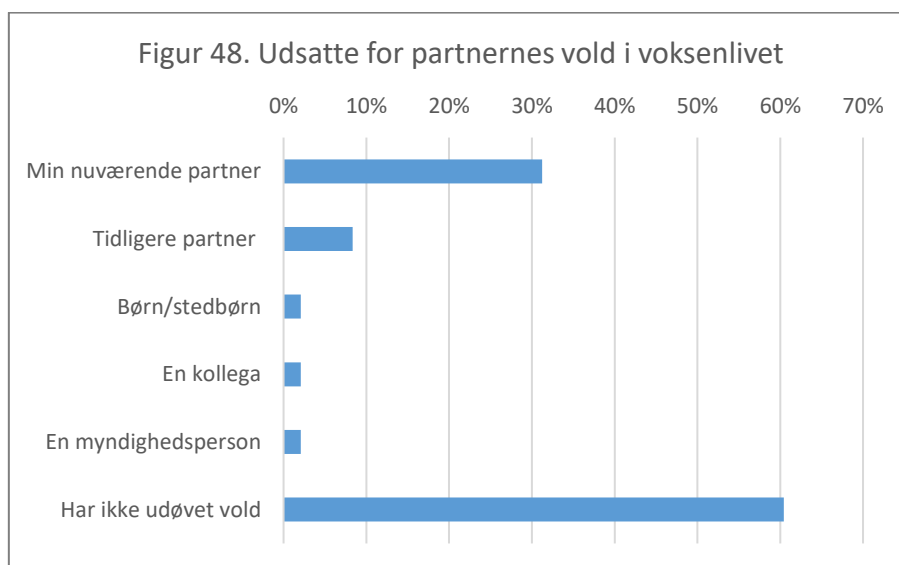
37 pct. af dem, der er blevet udsat for partnervold, har oplevet, at udøveren har været påvirket. I to tredjedele af tilfældene har der været tale om alkohol. I de øvrige tilfælde har det været hash eller andre euforiserende stoffer. 10 pct. af de partnervoldsramte har oplevet, at udøveren altid eller ofte var påvirket af alkohol og 5 pct., at udøver ofte har været påvirket af hash eller euforiserende stoffer under voldsudøvelsen.

Som det fremgår af figur 47, er politiet og skadestuen de myndigheder, der oftest har været involveret i partnervolden. 39 pct. har haft behov for at komme på skadestuen, og 22 pct. har været på krisecenter. 24 pct. har ikke haft nogen myndighed involveret i partnervolden. Dette stemmer overens med udøvernes svar, omend de udsatte partnere i lidt højere grad angiver, at krisecenter, læge eller kommune har været involveret. 27 pct. af de partnervoldsudsatte har ikke anmeldt volden, og 2 pct. har oplevet, at en anden har anmeldt det. 3 pct. af de partnervoldsramte har oplevet, at udøveren er blevet dømt for volden.

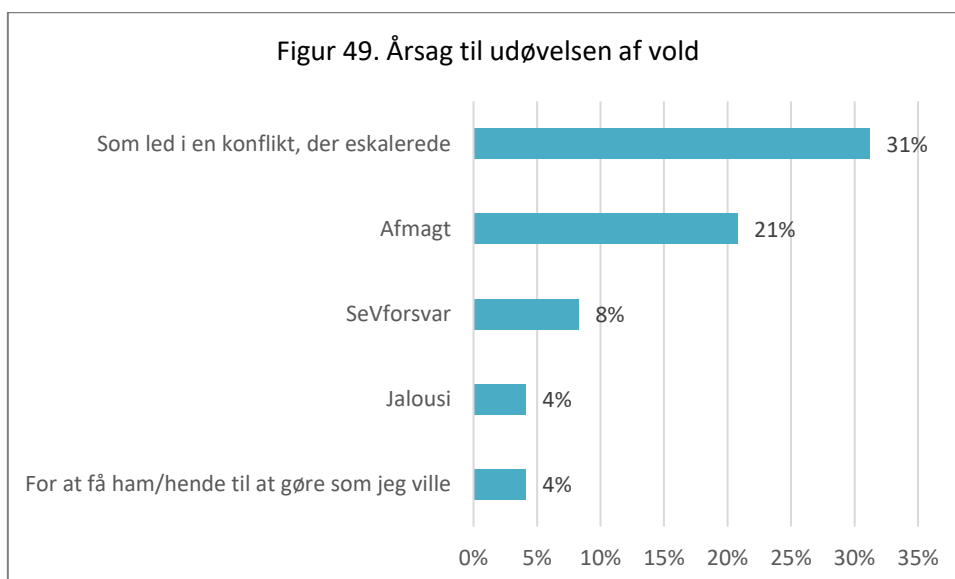

Udøvet vold i voksenlivet

40 pct. af de udsatte partnere har udøvet vold som voksne. 29 pct. har udøvet fysisk vold, 23 pct. psykisk vold og 4 pct. stalking. Som det fremgår af figur 48, er det oftest partner eller ekspartner, der er blevet udsat for vold. Samlet har 33 pct. udøvet partnervold. Der er her tale om en mindre afvigelse fra udøverne, hvor 43 pct. af mændene og 74 pct. af kvinderne svarer, at de er blevet udsat for vold fra deres partner.

Det fremgår af figur 49, at eskalerende konflikter eller afmagt er de hyppigst anførte årsager til udøvelse af vold. Det er de samme primære årsager til udøvelse af vold, som udøverne anfører. 8 pct. har udøvet vold i selvforsvar.

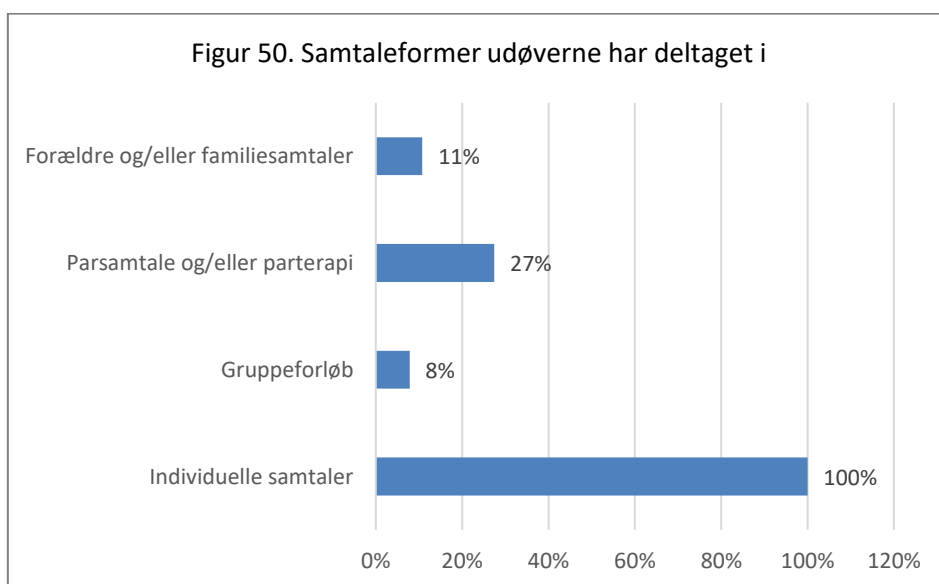

KAPITEL 5) Resultatet af behandlingen

To tredjedele af de udøvere, der er i behandling for udøvelse af vold, gennemfører et fuldt behandlingsforløb. Vi måler ikke på resultatet af de afbrudte forløb, så de indgår ikke i denne rapport. Ved afslutningen af et gennemført behandlingsforløb besvarer både udøvere og udsatte partnere et kort spørgeskema. Her spørges der ind til hvad de har fået ud af behandlingen, og om der har været udøvet vold i den periode, behandlingen har været i gang. I dette kapitel indgår svar fra 102 udøvere og 42 udsatte partnere, der har gennemført et behandlingsforløb i perioden 2016 – 2019 og besvaret et afsluttende spørgeskema.

59 pct. af dem, der har været i behandling for udøvelse af vold, har selv udfyldt spørgeskemaet, mens det i 41 pct. af tilfældene er udfyldt af en behandler på grundlag af udøverens mundtlige svar. Blandt de udsatte partnere er det 72 pct., der selv har udfyldt spørgeskemaet og 28 pct. er udfyldt af en behandler på grundlag af den udsatte partners mundtlige svar.

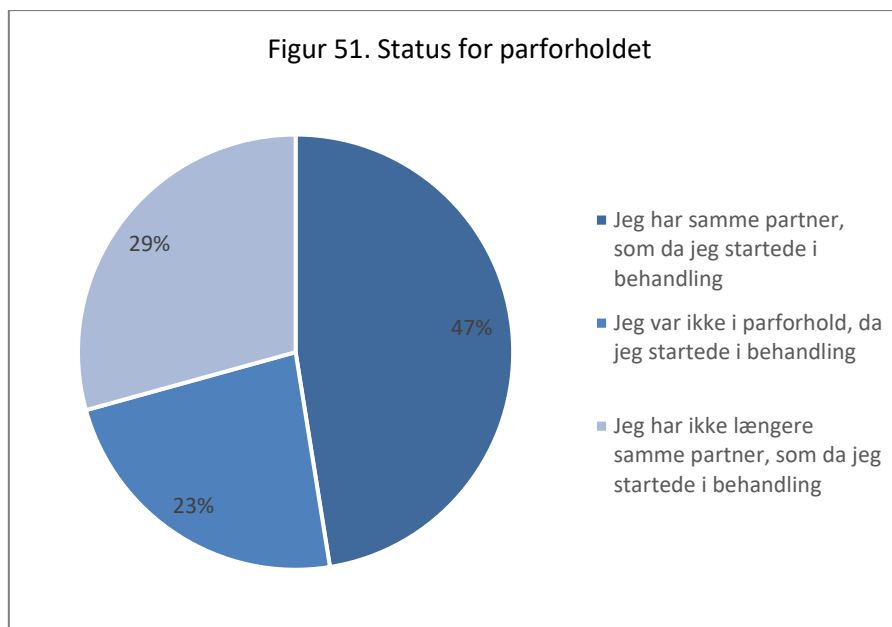
Alle de, der har været i behandling for udøvelse af vold, har modtaget individuelle psykologsamtaler. 37 pct. har også modtaget andre behandlingsformer. Fordelingen på gruppeforløb, parsamtale og/eller parterapi og forældre og/eller familiesamtaler fremgår af figur 50.

Blandt de klienter, der har været i behandling for udøvelse af vold, svarer 76 pct. ja til, at der er konkrete metoder eller samtale-/behandlingsformer i Dialog mod Volds behandlingsforløb, der har hjulpet dem til ikke længere at udøve vold.

Status ved behandlingens afslutning

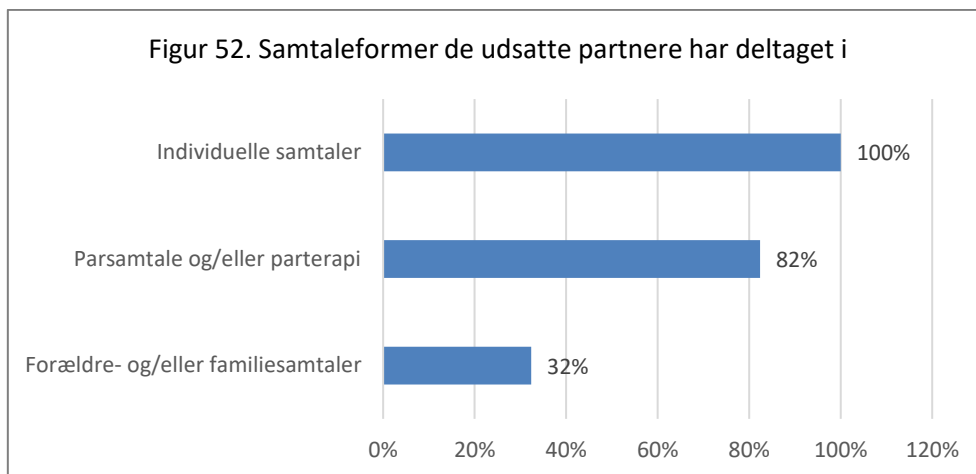
Som det fremgår af figur 51 havde 23 pct. af udøverne ikke en fast partner, da de startede i behandling. Blandt de 77 pct. der havde en partner, da de startede i behandling, er 63 pct. fortsat sammen.

84 pct. af udøverne svarer, at de ikke har udøvet vold i nære relationer, efter at de var startet i behandling. Blandt de 16 pct., der havde udøvet vold i nære relationer under behandlingsforløbet, var volden primært blevet udøvet i starten af behandlingsforløbet. For to tredjedel af disses vedkommende var der tale om et eller flere enkeltstående tilfælde. Der var primært tale om vold mod partner eller ekspartner. Ingen havde udøvet vold mod børn. 14 pct. havde udøvet fysisk vold, 9 pct. psykisk vold og 7 pct. havde udøvet begge typer vold. Ingen havde udøvet seksuel vold eller stalking.

Status for partnere ved behandlingens afslutning

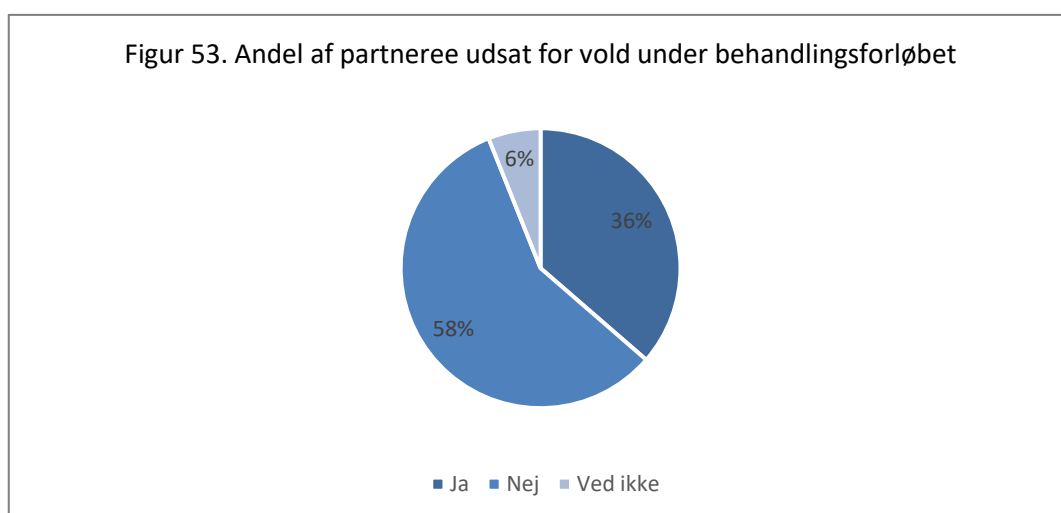
De 34 partnere, der indgår i analyseudvalget, har alle deltaget i et behandlingsforløb hos Dialog mod Vold med individuelle samtaler. Som det fremgår af figur 52, har 82 pct. af dem deltaget i parsamtaler eller parterapi og 32 pct. i forældre- eller familiesamtaler. Der forekommer en højere andel af denne type samtaler hos partnere end hos udøverne. Dette skyldes primært, at det ikke er alle udøverne, som har en partner, der deltager i behandlingsforløbet.

74 pct. af de udsatte partnere er fortsat sammen med den udøver, der var i behandling. Det tyder på, at der i de tilfælde, hvor begge deltager i behandling, er en stærkere fælles vilje til at skabe et liv sammen uden vold.

Vold under behandlingsforløbet

Som det fremgår af figur 53, svarer en tredjedel (34 pct.) af de udsatte partnere, at de har været udsat for vold under udøvers behandlingsforløb. Det er en højere andel end i udøvernes svar, hvor 16 pct. angiver at have udøvet vold i nære relationer under behandlingsforløbet. Kun to respondenter har svaret på, hvem der blev udsat for volden, hvilke former for vold der var tale om, og hvor ofte volden fandt sted. Det er for få besvarelser til at anvende i denne rapport.

KAPITEL 6) Opfølgende undersøgelse

Dialog mod Vold gennemfører løbende opfølgende undersøgelser, hvor vi kontakter klienter et år efter endt behandling. I den seneste opfølgende undersøgelse har vi kontaktet de 218 udøvere, der gennemførte et behandlingsforløb for udøvelse af vold i perioden januar 2016-februar 2018. Ca. et år efter behandlingen var afsluttet, fik udøverne en mail med et kortfattet spørgeskema. De, der ikke besvarede spørgeskemaet, blev ringet op med mulighed for at besvare spørgsmålene mundtligt. Vi fik svar fra 117 ud af de 218 udøvere, svarende til 54 pct.

Udøvet vold efter gennemført behandling

82 pct. svarer i den opfølgende undersøgelse, at de ikke har udøvet vold i nære relationer efter afslutningen af behandlingen. 18 pct. svarer, at de har udøvet vold efter behandlingsforløbet var afsluttet. 14 pct. har udøvet psykisk vold og 9 pct. fysisk vold. 5 pct. har udøvet begge voldsformer, men ingen har udøvet seksuel vold eller stalking. I modsætning til ved behandlingens start er der færre, der har udøvet fysisk vold end psykisk vold. 6 pct. har udøvet vold i et enkeltstående tilfælde, 6 pct. har udøvet vold 2-3 gange, og 6 pct. har udøvet vold i nære relationer flere gange.

Svar fra de udsatte partnere

Af de 218 udøvere, der blev kontaktet i den opfølgende undersøgelse, havde de 73 udsatte partnere, som vi kunne kontakte. Vi fik svar fra 47 udsatte partnere, svarende til en svarprocent på 64. Heraf var 30 fortsat i parforhold med udøveren, og 9 var ikke længere sammen. Det svarer til, at vi blandt 26 pct. af besvarelserne fra udøvere også havde et svar fra en partner og blandt 8 pct. havde et svar fra en ekspartner. Blandt disse partnere kunne 74 pct. bekræfte udøverens udsagn. Dette tyder på, at behandlingen har den tilsigtede effekt i 61 pct. tilfældene (74 pct. af partnerne kan bekræfte, at 82 pct. af dem, der har været i behandling for udøvelse af vold i nære relationer, fortsat ikke udøver vold i nære relationer et år efter afsluttet behandling).

Resultatet af den opfølgende undersøgelse er forbundet med en vis grad af usikkerhed, da vi ikke ved, om de 46 pct. af udøvere og 36 pct. af partnerne, som vi ikke fik kontakt med, har opnået samme grad af effekt af behandlingen. En langvarig effekt, hvor 61 pct. stopper helt med at udøve vold, er det bedste skøn, vi kan give på den langvarige effekt af behandlingen til udøvere af vold i nære relationer.

Perspektivering og afrunding

Denne rapport tydeliggør, at vold i nære relationer er en kompleks problemstilling, der kræver en helhedsorienteret indsats, hvor både voldsudøveren, den voldsudsatte og børnene får den hjælp, de har behov for.

Resultaterne fra denne rapport understreger, at vold i nære relationer er forbundet med negativ social arv. Hvis vi skal nedbringe antallet af børn fra voldsudsatte familier, der selv bliver udøvere eller udsat for vold i voksenlivet, er der behov for systematisk opsporing og tidlig indsats. Det er muligt at stoppe volden og sikre voldsudsatte familier en tilværelse uden vold. Det viser vores opfølgende undersøgelse, der bygger på svar fra de voldsudøvere, der har gennemført et behandlingsforløb, og deres partnere.

I Dialog mod Vold er vi fortsat interesserede i, hvad der er årsagerne til volden, da det giver os et indblik i, hvad vi skal gøre for at bekæmpe den. Vi vil derfor fortsætte arbejdet med at indsamle data om vores klienter og effekten af vores behandling.